

PRVI HRVATSKI VOJNOSTRUČNI MAGAZIN

HRVATSKI VOJNIK

Broj 501 • 3. lipnja 2016. • Izlazi od 1991. • www.hrvatski-vojnik.hr

CIJENA 10 KUNA

SVEČANO
OBILJEŽENA
25. OBLJETNICA

OSRH

I DAN
HRVATSKE
KOPNENE VOJSKE

ISSN 1330 - 500X PRINTED IN CROATIA
9 771330500003

0 2 2 1 6

INOVATIVNE KANADSKE PUŠKE

Kanadska podružnica američke tvrtke Colt na sajmu je vojnog naoružanja i opreme CANSEC 2016 u Ottawi od 25. do 26. svibnja predstavila novu obitelj streljačkog naoružanja [str. 28]

Nakladnik: MINISTARSTVO OBRANE HRVATSKE / SAMOSTALNA SLUŽBA ZA ODNOSE S JAVNOŠĆU I IZDAVAŠTVO / ODJEL HRVATSKIH VOJNIH GLASILA I IZDAVAŠTVA

Glavni urednik: Željko Stipanović (zeljko.stipanovic@mornhr.hr), Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić (vpintar@mornhr.hr)

Urednici i novinari: Leida Parlov (leida.parlov@mornhr.hr), Domagoj Vlahović (domagoj.vlahovic@gmail.com), Lada Puljizević (ladapuljizevic@yahoo.com), Petra Kostanjšak (petra.kostanjšak@mornhr.hr)

Lektura / korektura: Gordana Jelavić (gjelavic50@gmail.com), Andrea Pavlić, Prijevod: Dubravka Marić (dmarić@mornhr.hr), Fotograf: Tomislav Brandt, Josip Kopi

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik), (zfrank@mornhr.hr), Ante Perković, Predrag Belušić, Marketing i financije: Igor Vitanović, tel. 3786-348, fax: 3784-322, Tisk: Znanje d.o.o., Mandičeva 2, Zagreb

Adresa uredništva: Odjel hrvatskih vojnih glasila i izdavaštva, Ilica 256b, 10000 Zagreb, e-mail: hrvojnik@mornhr.hr

HRVATSKI SNAJPERI

Na početku Domovinskog rata hrvatska vojna industrija stvorila je i razvila prve domaće snajpere u različitim kalibrima. Najpoznatiji su MACS i RT-20...
[str. 30]

NAROD KOJI SE BORI ZA SVOJU DOMOVINU NE MOŽE BITI POBIJEĐEN

"Dan 28. svibnja 1991. bio je velik povijesni dan. Postrojena pred svojim predsjednikom Hrvatska je vojska bila jedna i jedinstvena. Morali smo proći težak i pogibeljan put do svoje slobode i međunarodno priznate samostalnosti, a presudan doprinos tome dale su naše Oružane snage, utemeljene na današnji dan prije 25 godina. Hrvatske oružane snage u iznimno kratkom vremenu stasale su do organizirane i uvježbane vojne sile..." rekla je predsjednica Kolinda Grabar-Kitarović na stadionu NK Zagreb u Kranjčevićevoj na svečanom postrojavanju... [str. 4]

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara (EMPA)
Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo. Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2016.
Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu službeni stav Ministarstva obrane RH.

ODJEL HRVATSKIH VOJNIH GLASILA
I IZDAVANJA

DOGAĐAJI

SVEČANA AKADEMIJA

U MORH-u

25. obljetnica časnog, teškog i pobjedičkog puta [13]

MORH I OSRH

Predsjednica RH i ministar obrane s pripadnicima
4. HRVCON-a [16]

**IZLOŽBA POVODOM
OBILJEŽAVANJA 25. OBLJETNICE
USTROJAVANJA OSRH**
Vojska pobjednika [48]

MORH I OSRH

MEĐUNARODNA VOJNA VJEŽBA

Hrvatska satnija DCM-a na vježbi Brilliant Jump 16 [18]

MEĐUNARODNA VOJNA VJEŽBA

Hrvatski kontingenat na vojnoj vježbi Anakonda 16 [22]

24. VOJNO-REDARSTVENO HODOČAŠĆE U LOURDES

Njegova su vrata uvijek otvorena... [24]

OSRH

Najbolji vojnik i dočasnik OSRH u ožujku i travnju [26]

VOJNA TEHNIKA

NOVOSTI

Položena kobilica prve podmornice KSS-III [28]
Pokusna plovidba prvog indijskog Scorpenea [28]
Veliki američki projekti [28]
Odluka o motoru za KF-X [29]

RATNA MORNARICA

Podmornice od 50 milijardi dolara [36]

Naslovnicu snimio Tomislav BRANDT

www.hrvatski-vojnik.hr

Pratite nas i na društvenim mrežama

25
OSRH
GODINA

SREDIŠNJA SVEČANOST 25. OBLJETNICE OSRH U KRANJČEVIĆEVU

NAROD KOJI SE BORI ZA SVOJU DOMOVINU

Petra KOSTANJŠAK, Lada PULJIZEVIĆ, snimili Tomislav BRANDT, Josip KOPI

NE MOŽE BITI POBIJEĐEN

25 GODINA OSRH

SREDIŠNJA SVEČANOST 25. OBLJETNICE OSRH U KRANJČEVIĆEVU

"DAN 28. SVIBNJA 1991. BIO JE VELIK POVIJESNI DAN. POSTROJENA PRED SVOJIM PREDSEDJEDNIKOM HRVATSKA JE VOJSKA BILA JEDNA I JEDINSTVENA. MORALI SMO PROĆI TEŽAK I POGIBELJAN PUT DO SVOJE SLOBODE I MEĐUNARODNO PRZNATE SAMOSTALNOSTI, A PRESUDAN DOPRINOS TOME DALE SU NAŠE ORUŽANE SNAGE, UTEMELJENE NA DANAŠNJI DAN PRIJE 25 GODINA. HRVATSKE ORUŽANE SNAGE U IZNIMNO KRATKOM VREMENU STASALE SU DO ORGANIZIRANE I UVJEŽBANE VOJNE SILE..." REKLA JE PREDSEDJEDNICA KOLINDA GRABAR-KITAROVIĆ NA STADIONU NK ZAGREB U KRANJČEVIĆEVU NA SVEČANOM POSTROJAVANJU...

Mimohodom svečanih postroja i ratnih zastava postrojbi OSRH na stadionu u Kranjčevićevu 28. svibnja počela je središnja svečanost obilježavanja 25. obljetnice formiranja Oružanih snaga RH, Dana Oružanih snaga i Dana Hrvatske kopnene vojske. Upravo na tom istom mjestu prije točno 25 godina prisegnuli su pred predsjednikom

i vrhovnim zapovjednikom Oružanih snaga dr. Franjom Tuđmanom prvi hrvatski vojnici i vojnikinje. Svečanosti su nazočili predsjednica RH i vrhovna zapovjednica OSRH Kolinda Grabar-Kitarović, predsjednik Hrvatskog sabora Željko Reiner, predsjednik Vlade Tihomir Orešković, prvi potpredsjednik Vlade Tomislav Karamarko,

potpredsjednik Vlade Božo Petrov, ministar obrane Josip Buljević, načelnik GS-a OSRH general zborni Mirko Šundov te ostali visoki uzvanici, kao i građani koji su s tribina promatrali svečanost.

Početak svečanosti obilježilo je ispaljivanje 25 počasnih topničkih plotuna pripadnika Topničko-raketne bojne GMTBR-a s RŠC-a

Jarun koje se na stadionu moglo vidjeti na videozidu, a stadion u Kranjčevićevu preletjela su i tri hrvatska borbena zrakoplova MiG-21 u čast svim braniteljima i žrtvama Domovinskog rata.

Prve su na stadion ušle povijesne postrojbe, a nakon što je Predsjednica RH dala odobrenje za početak, na stadionu se postrojilo 16 sveča-

Svečanosti su nazočili predsjednica RH Kolinda Grabar-Kitarović, predsjednik Hrvatskog sabora Željko Reiner, predsjednik Vlade Tihomir Orešković, prvi potpredsjednik Vlade Tomislav Karamarko, potpredsjednik Vlade Božo Petrov, ministar obrane Josip Buljević, načelnik GS-a OSRH general zbora Mirko Šundov i drugi

Polaganje vijenaca na spomen-ploču utemeljenja Zbora narodne garde na stadionu NK Zagreb u Kranjčevićevoj ulici

nih postroja. Predsjednica je istaknula kako je vrijeme stvaranja samostalne i međunarodno priznate Republike Hrvatske, njezine obrane i oslobođanja jedinstveno u našoj povijesti te kako su mnogi među prisutnima imali čast i povlasticu tog istinskih povijesnog vremena.
"Dan 28. svibnja 1991. bio je velik

povijesni dan. Postrojena pred svojim predsjednikom Hrvatska je vojska bila jedna i jedinstvena. Morali smo proći težak i pogibeljan put do svoje slobode i međunarodno priznate samostalnosti, a presudan doprinos tome dale su naše Oružane snage utemeljene na današnji dan prije 25 godina," rekla je Predsjednica i dodala da su hrvatske

oružane snage u iznimno kratkom vremenu stasale do organizirane i uvježbane vojne sile. "Hrvatska je članica EU-a i NATO-a te uvažen subjekt na međunarodnoj sceni. U svim međunarodnim misijama hrvatski vojnik je iznimno cijenjen, ne samo zbog vojničkih znanja i vještina, već i zbog ljudskih vrlina. OSRH i danas ima velik ugled

u društvu i povjerenje hrvatskog naroda, a ja ću raditi na tome da se to povjerenje i ugled ne samo očuvaju nego i povećaju," zaključila je Predsjednica u svom obraćanju. Predsjednik Hrvatskog sabora Željko Reiner istaknuo je veliku važnost smotre Zbora narodne garde na stadionu u Kranjčevićevoj prije 25 godina. "Smotra ZNG-a na

SREDIŠNJA SVEČANOST 25. OBLJETNICE OSRH U KRALJEVSKOJ

stadionu NK Zagreb pred oko 15 tisuća ljudi bila je tada vrlo važna jer je dala potrebnu nadu hrvatskom narodu da se može obraniti od postojećih prijetnji, daleko nadmoćnijeg neprijatelja, da ima svoje oružane snage i da one imaju svoje uniforme jer su to bile prve uniforme naših snaga," rekao je predsjednik Sabora i naglasio da

je tada izravan prijenos smotrena na Hrvatskoj televiziji ohrabrio i potaknuo motivaciju hrvatskog stanovništva te je upravo zato taj dan proglašen Danom OSRH i Hrvatske kopnene vojske.

Predsjednik Vlade Tihomir Orešković rekao je kako su hrvatske oružane snage bile sastavljene od Hrvata iz domovine i dijaspore koji

su zajedničkim trudom i doprinosom uspjeli pobijediti u ratu za slobodu i neovisnost. "Hrvatska vojska je pobjednička vojska, a hrvatski narod je pobjednički narod. Nakon pobjede nastavili smo graditi naše oružane snage i Hrvatska je danas važna članica NATO-a i najmlađa članica EU-a. Od zemlje koja je 90-ih tražila pomoći drugim, postali

smo aktivni subjekt izgradnje globalne sigurnosti," istaknuo je. Ministar obrane Josip Buljević ovaj je svečani dan nazvao danom za povijest, trenutkom za ponos i razlogom za nadu. "Čestitam vam vaš dan, Dan Oružanih snaga i Dan Hrvatske kopnene vojske. Prije 25 godina na ovom istom mjestu prvi predsjednik Republike Hrvatske

PRIGODNI PROGRAM NA JARUNU

Svečanost obilježavanja Dana Oružanih snaga RH i Dana HKoV-a nastavljena je na zagrebačkom Jarunu. Pred visokim uzvanicima i brojnim posjetiteljima predstavljen je malo dio impresivnih sposobnosti pripadnika Oružanih snaga i Ministarstva unutarnjih poslova. Proljek je tako imala prilike vidjeti padobranske skokove pripadnika specijalnih snaga koji su iskakali iz helikoptera Mi-171Sh te je na kraju jedan od padobranaca, pripadnik ZSS-a, doskočio pred svečanu tribinu i predsjednici RH Kolinda Grabar-Kitarović uručio zastavu Republike Hrvatske.

U nastavku programa predstavljene su sposobnosti borbenih ronilaca, pripadnika 2. grupe specijalnih snaga, ZSS je demonstrirao neke od tehnika i procedura iz bliske borbe, kao što su prikaz upada u prostoriju i izvođenje tehnika tranzicije prema sekundarnom oružju, prikaz reakcija prilikom iznenadnih napada, obrane improviziranim predmetima ili golo-

Nakon izvedenog skoka padobrancem pripadnik ZSS-a uručio je Predsjednici RH zastavu Republike Hrvatske

Franjo Tuđman uručio je ratne zastave postrojbama Zbora narodne garde. Bilo je to u vremenu u kojem se mlada hrvatska država našla pred iskušenjem, "rekao je ministar u svom obraćanju. "Ovom se prigodom prije svega sa zahvalnošću moramo prisjetiti svih naših prijatelja branitelja koji su za obranu domovine založili svoje živote. Njihova žrtva svjedoči koliko je visoka cijena slobode. Zahvaljujući našim braniteljima stvorili smo vojsku koja je prvi put u hrvatskoj povijesti pod vodstvom predsjednika Tuđmana bila bitke za suverenu i slobodnu Hrvatsku pod hrvatskom zastavom. Stvorili smo

našu vojnu silu u ratu, izgrađivali je u miru i transformirali smo Oružane snage prema novim zahtjevima. Uvijek smo jamčili ono temeljno – stabilnost i sigurnost svim građanima Republike Hrvatske," poručio je ministar obrane. Istaknuo je također kako su pripadnici pobjedičke vojske danas širom svijeta cijenjeni i poštovani kao poузdani saveznici. "Proces transformacije Oružanih snaga traje i danas. No, svi napori u procesima opremanja i modernizacije nikada ne bi pokazali svoju opravdanost da nema vas, navrednijeg dijela našeg obrambenog sustava - to ste vi - vojnici, dočasnici i

časnici, to je vaša motiviranost, vaše domoljublje, to je onaj duh pobjednika iz kojeg crpite snagu za ostvarivanje zahtjevnih zadaća," zaključio je ministar obrane. Načelnik Glavnog stožera OSRH general zboru Mirkо Šundov čestitao je 25. obljet-

nici ustrojavanja Oružanih snaga RH. "Početak stvaranja samostalne i neovisne Republike Hrvatske bio je obilježen agresijom i bombardiranjem hrvatskog naroda za nacionalnu opstojnost. Narod koji vjeruje, koji se bori za svoju slobodu i svoju domovinu ne može biti pobijedjen."

Početak svečanog postrojavanja počeo je ispaljivanjem 25 počasnih topničkih plotuna

Foto: Marija SEVER

ruka borba protiv jednog ili više napadača. Pripadnici Specijalne policije MUP-a demonstrirali su situacije napada na štićenu kolonu i reakcije zaštitnog tima zaduženog za odbijanje napada i postupanje u takvim situacijama.

25 GODINA OSRH

SREDIŠNJA SVEČANOST 25. OBLJETNICE OSRH U KRANJČEVIĆEVU

jeđen. Ustrojavanje prvi postrojbi u okviru Zbora narodne garde pokazalo je odvažnost, odlučnost i uspješnost organiziranja oružane sile što je dovelo do obrane i zaustavljanja napredovanja agresora na bojištima od Vukovara pa do Dubrovnika. Nakon toga Hrvatska se vojska još bolje organizira, oprema i ospozobljava i uspješno provodi oslobođilačke operacije. Nakon mirne reintegracije hrvatskog Podunavljiva OSRH se preustrojio u manje brojnu, ali efikasnu i profesionalnu organizaciju koja se uspješno integrirala u NATO i EU." istaknuo je general Šundov. Dodao je kako pripadnici naše vojske širom svijeta stoje rame uz rame s pripadnicima partnerskih i savezničkih oružanih snaga u operacijama i misijama potpore miru. Dosad je u tim operacijama i misijama sudjelovalo 6717 pripadnika, od toga 264 žene. U UN-ovim misijama njih 1354, u NATO-ovim operacija-ma 5257 i 106 u operacijama EU-a. Također, pripadnici OSRH su i u domovini u svakom trenutku spremni pomoći stanovništvu u kriznim situacijama. "Pripadnici Oružanih snaga, ljudi, naša su najveća vrijednost, stoga ćemo i u budućnost nastaviti ulagati u njihova znanja, sposobnosti i vještine. Trajni je cilj imati ospozobljenog i opremljenog vojnika, prožetog domoljubljem i pobjedničkim duhom, motiviranog poput hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata," rekao je general Šundov. ■

Snažan pljesak i ovaciјe okupljenih izazvao je nastup akrobatske skupine "Krila Oluje" iz sastava Eskadrile aviona 93. zrakoplovne baze HRZ-a i PZO-a. U devetominutnom nastupu, šest pilota u avionima Pilatus PC-9M prikazalo je dio svog letačkog programa po kojem su postali svjetski poznati: petlju, desni zaokret, bačvasti valjak, desnu kosu petlju, vertikalni valjak i

U Afganistanu obilježena 25. obljetnica OSRH

Pripadnici 4. hrvatskog kontingenta u misiji Odlučna potpora 28. svibnja 2016. u kampu "Marmal" u Mazar-e-Sharifu obilježili su 25. obljetnicu stvaranja Oružanih snaga Republike Hrvatske. U memorijalnom prostoru zapaljena je svjeća

i održana prigodna molitva te je služena misa za poginule hrvatske branitelje u Domovinskom ratu koju je predvodio vojni kapelan Željko Savić. Svečano postrojavanje 4. HRVCON-a održano je u večernjim satima, a tom se prigodom pripadnicima kontingenta obratio zapovjednik 4. HRVCON-a brigadir Mato Matanović. Najzaslužnijim dječatnicima uručena su promaknuća i pohvale te su proglašeni najbolji vojnici i dočasnici za travanj 2016.

TEKST I FOTO: 4. HRVCON RS

Katarina Glogovšek

Odlučili smo danas doći na Jarun i sudjelovati u ovom događanju. Sve je bilo dojamljivo, lijepo, a posebno je zanimljivo za djecu. Bili smo i prošle godine na Jarunu, bili smo i na mimohodu, mi to pratimo. Sve je ovdje danas bilo zanimljivo, program je bio dobar, ali čini mi se da je prelet MiG-ova bio posebno upečatljiv.

Dominik Glogovšek

Imam šest i pol godina, došao sam s mamom i tatom i sviđa mi se sve ovdje. Meni je sve ovo zanimljivo, svi su bili jako dobri, nisam se bojao kad su pucali... i ne znam baš što mi je bilo najbolje. Ma, sve mi je bilo najbolje.

Damir Glogovšek

Dojmovi? Bilo je fenomenalno, i za djecu, ali i za odrasle. Zanimljivo je imati priliku sve ovo pogledati. Puno se ljudi skupilo, mnogo je znatiželjnih, ovakvo se nešto ne vidi svaki dan. Fascinirali su me dijelovi vježbi s brzim gumenim čamcima. Odlični su.

Tihomir Jambrović

Ne bih ovo propustio ni za što. Oduševljen sam svime što je ovdje prikazano, ja to inače volim i kad god mogu pratim. Ne znam što bih, u svemu dobrome, danas izdvojio kao meni najbolje – možda ipak padobranske skokove. Sve je bilo jako dobro i trebamo samo nastaviti s razvojem naše vojske. Dajemo im veliku podršku, oni su to zasluzili.

Foto: Marinko KARACIĆ

DANI OTVORENIH VRATA U BROJnim VOJARNAMA

Povodom 25. obljetnice OSRH, osim u Zagrebu, za građane je bio organiziran prigodni program i u drugim dijelovima Hrvatske. Na Danima otvorenih vrata posjetitelji su mogli razgledati izloženo naoružanje, borbenu i neborbenu tehniku te opremu postrojbi Oružanih snaga RH u vojarnama "Benkovac" u Benkovcu, "Bilogora" u Bjelovaru, "Eugen Kvaternik" u Gospiću, "123. brigade HV" u Požegi, vojarni 5. gardijske brigade "Slavonski sokolovi" u Vinjkovcima, "Našice" u Našicama, vojarni 3. gardijske brigade Kune u Đakovu, "Kralj Zvonimir" u Kninu, "Pukovnik Predrag Matanović" u Petrinji, vojarni "Tuškanac" u Zagrebu, u vojarni "Zemunik" u Zemuniku, na području Parka kralja Držislava u Osijeku, u gradskom parku u Slunju, na području parkirališta ispred Doma HV-a u Karlovcu, u splitskoj gradskoj luci (Zapadna obala), te u luci Pula (Carinski gat).

kovit, pojedinačne valjke, trostruko ogledalo te završni razlaz. Na Jarunu je predstavljen i TT zbor tehnike i naoružanja, borbene i neborbene tehnike, izloženi su eksponati Vojnog muzeja, program Kadet i stu-

dijski programi HVU-a. Hrvatska vojna glasila predstavila su svoje tiskovine, videoizdanja i nosače zvuka, a u nastavku programa održan je i koncert Jazz - orkestra OSRH, Klape HRM-a "Sv. Juraj" i gostiju.

Domagoj VLAHOVIĆ, Lada PULJIZEVIĆ, snimili Josip KOPI, Stjepan BRIGLJEVIĆ

SVEČANA AKADEMIJA U MORH-u

Predsjednica Kolinda Grabar-Kitarović istaknula je kako je nakon što je utemeljena pod zastavama koje je gardistima u Kranjčevićevu dodijelio prvi hrvatski predsjednik dr. Franjo Tuđman, tada slabo opremljena i naoružana Hrvatska vojska u vrlo kratkom vremenu stasala u respektabilnu vojnu silu

Podsjetivši na početke OSRH i Domovinski rat, ministar obrane Josip Buljević rekao je da danas Oružane snage slave 25. obljetnicu "časnog, teškog i pobjedničkog puta"

25. OBLJETNICA ČASNOG, TEŠKOG I POBJEDNIČKOG PŪTA

"OBRANILI STE DOMOVINU, POKAZALI SVOJIM DJELIMA ŠTO JE I KAKO SE ISKAZUJE DOMOLJUBLJE. VELIČANSTVENIM OSLOBODILAČKIM OPERACIJAMA POKAZALI STE NESLOMLJIVU VOLJU. ZA VAS NIJE BILO NERJEŠIVIH ZAPREKA, SAMO POSVEĆENOST KONAČNOJ POBJEDI," REKAO JE NA SVEČANOJ AKADEMIJI MINISTAR OBRANE JOSIP BULJEVIĆ DODAVŠI: "DANAS KAD JE OSRH VOJSKA ČLANICA NATO-a I EU-a, PREPOZNATA I CIJENJENA U MEĐUNARODnim MISIJAMA I OPERACIJAMA POTPORE MIRU, MODERNIZACIJA I OPREMANJE OS-a, ULAGANJA U STANDARD ŽIVOTA I RADA, OPTIMIZACIJA SUSTAVA, GLAVNI SU NAPORI KOJIMA MINISTARSTVO OBRANE PRIDONOSI PODIZANJU I IZGRADNJI SPOSOBNOSTI ORUŽANIH SNAGA"...

Dan uoči središnje proslave 25. obljetnice utemeljenja Oružanih snaga Republike Hrvatske, 27. svibnja, obilježila je prigodna Svečana akademija u Domu HV-a "Zvonimir". Svečanosti su nazočili predsjednica RH i vrhovna zapovjednica OSRH Kolinda Grabar-Kitarović, predsjednik Hrvatskog sabora Željko Reiner, predsjednik Vlade Tihomir Orešković, ministar obrane Josip Buljević, ministar branitelja Tomo Medved, načelnik Glavnog stožera OSRH gene-

ral-pukovnik Mirko Šundov, glavni ravnatelj policije Zvonimir Vučec, predstavnici ministarstava i državnih institucija RH, grana i drugih ustrojstvenih cijelina OSRH, bivši zapovjednici OSRH, predstavnici udruga proizvih iz Domovinskog rata i drugi.

Predsjednica Kolinda Grabar-Kitarović u prigodnom je obraćanju istaknula da je, nakon što je utemeljena pod zastavama koje je gardistima u Kranjčevićevu dodijelio prvi hrvatski predsjed-

nik dr. Franjo Tuđman, tada slabo opremljena i naoružana Hrvatska vojska u vrlo kratkom vremenu stasala u respektabilnu vojnu silu. Vođena mudrom državnom politikom, oslobođala je zemlju i stvarala prepostavke za konačnu pobjedu i mir. U godinama nakon završetka rata razvojni je put stvorio današnji OSRH "svremenu, uvažavanu i učinkovitu profesionalnu vojnu organizaciju, ustrojenu i organiziranu u skladu s mogućnostima hrvatske države,

pripravnu u svakom trenutku odgovoriti sigurnosnim izazovima," istaknula je Predsjednica, zaključivši da jubilej treba biti poticaj svima za ustrajan rad na razvoju našeg OS-a te za napredak i dobrobit cijele Hrvatske.

Podsjetivši na početke OSRH i Domovinski rat, ministar obrane Josip Buljević rekao je da danas Oružane snage slave 25. obljetnicu "časnog, teškog i pobjedničkog puta". Sa zahvalnošću se prisjećajući svih koji su za slobodu žrtvovali svoje

25 GODINA OSRH

SVEČANA AKADEMIJA U MORH-u

Uručenje odlikovanja, promaknuća, pohvala i nagrada pripadnicima OSRH

Uručenje nagrade poručniku korvete Anti Joviću, prvoplasiranom na Natjecanju za najspremnijeg pripadnika OSRH

zdravlje i živote, ministar je poručio pripadnicima OSRH da su svoju najvažniju povijesnu zadaću, pobjedu u Domovinskom ratu izvršili časno. "Obranili ste domovinu, pokazali svojim djelima što je i kako se iskazuje domoljublj! Veličanstvenim oslobodilačkim operacijama pokazali ste neslomljivu volju. Za vas nije bilo nerješivih zapreka, samo posvećenost konačnoj pobjedi!" rekao je ministar. Danas kad je OSRH vojska članica NATO-a i EU-a, prepoznata i cijenjena u međunarodnim misijama i operacijama potpore miru, modernizacija i opremanje OS-a, ulaganja u standard života i rada, optimizacija sustava, glavni su napori kojima Ministarstvo obrane pridonosi

podizanju i izgradnji sposobnosti Oružanih snaga."

Načelnik GS-a OSRH general-pukovnik Mirko Šundov podsjetio je da su prije 25 godine postrojbe tadašnjeg Zbora narodne garde postale jezgra Hrvatske vojske, koja je s postrojbama MUP-a prvo obranila a potom oslobodila državni teritorij. Danas se OSRH prestrojio u manju, ali efikasniju profesionalnu organizaciju, istaknuo je general te ukratko opisao današnji OSRH kao vojsku koja je jamac suverenosti i teritorijalne cjelovitosti RH, članica NATO-a koja sudjeluje u mirovnim misijama i operacijama, pomaže civilnoj zajednici i razvija sustav obuke i školovanja.

Središnji događaj Svečane akade-

mije bilo je uručenje odlikovanja, promaknuća, pohvala i nagrada pripadnicima OSRH. Predsjednica Republike Hrvatske i vrhovna zapovjednica OS-a Kolinda Grabar-Kitarović promaknula je u viši čin ukupno 299 pripadnika (od toga 30 časnika i 269 časnika) iz Ministarstva obrane i Oružanih snaga. U čin generala zbora promaknut je general-pukovnik Mirko Šundov, a u čin general-pukovnika promaknut je general-bojnik Drago Matanović. U čin brigadnog generala promaknuti su brigadir Denis Tretinjak i brigadir Krešo Tuškan. Načelnik Glavnog stožera OSRH uviši je čin promaknuo 210 pripadnika OSRH (od toga 19 dočasnica i 191 dočasnika) te dodijelio 112

činova skupnika (od toga 12 skupnica i 100 skupnika). Veleredom kralja Petra Krešimira IV. s lantom i Danicom odlikovan je umirovljeni general zbora Pavao Miljavac, Redom bana Jelačića sedmorica, Redom hrvatskog trolista jedan, a Redom hrvatskog pletera četvorica časnika. Ukupno 3787 pripadnika i pripadnica Oružanih snaga odlikovano je Spomenicom domovinske zahvalnosti za časnu i uzornu službu.

Uručene su i nagrade poručniku korvete Anti Joviću, pozorniku Zvonimiru Tadejeviću i desetniku Daliboru Vondri, trojici prvoplasiranih natjecatelja na Natjecanju za najspremnijeg pripadnika OSRH, kao i natporučnici Andrei Lipovac,

U Galeriji "Zvonimir" otvorena je izložba pod nazivom "Vojska pobjednika" na kojoj je izloženo ratno znakovlje, oznake, odore, dio naoružanja iz Domovinskog rata i ratni plakati-podsjetnik na 28. svibnja 1991. i prvo postrojavanje u Kranjčevićevoj...

Na Svečanoj akademiji prikazan je film „25 godina OSRH“. Film je svojevrsni kronološki prikaz razvojnog puta OSRH od početka ustrojavanja i Domovinskog rata do današnjih dana

Načelnik GS-a OSRH general-pukovnik Mirko Šundov podsjetio je da su prije 25 godine postrojbe tadašnjeg Zbora narodne garde postale jezgra Hrvatske vojske, koja je s postrojbama MUP-a prvo obranila a potom oslobođila državni teritorij

jedino pripadnici OSRH koja je nastupila i uspješno završila natjecanje.

Na Svečanoj akademiji prikazan je i film "25 godina OSRH". Film je svojevrsni kronološki prikaz ravnog puta OSRH od početka ustrojavanja i Domovinskog rata do današnjih dana. Klapa HRM-a "Sveti Jura" i Simfonijski puhački orkestar OSRH izveli su prigodni glazbeni program.

U prigodi jubilarne obljetnice u Galeriji "Zvoni-mir" otvorena je izložba pod nazivom "Vojska pobjednika" na kojoj je izloženo ratno znakovlje, oznake, odore, dio naoružanja iz Domovinskog rata i ratni plakati-podsjetnik na 28. svibnja 1991. i prvo postrojavanje u Kranjčevićevu i stvaranje pobjedničke Hrvatske vojske. ■

PROGRAM ORKESTRA OSRH I POČASNO- -ZAŠTITNE BOJNE U SREDIŠTU GRADA

Svečani program obilježavanja 25. obljetnice OSRH nastavljen je u popodnevnim satima kad su na ulicama zagrebačkog središta nastupili Orkestar OSRH i Počasno-zaštitna bojna.

Od Trga bana Josipa Jelačića, preko Zrinjevca do Trga Petra Preradovića, pred brojnim okupljenim građanima, Orkestar OSRH izveo je instrumentalnu inačicu hrvatske domoljubne pjesme nastale u Domovinskom ratu, "Mi smo garda hrvatska", kao i niz tradicionalnih hrvatskih koračnica.

Istodobno su pripadnici Počasno-zaštitne bojne izveli vojno-akrobatsku ceremoniju kojom je demonstrirana vojnička uvježbanost i psihička kondicija. Njihov se program sastoji od niza međusobno povezanih cjelina, a koreografski su je osmisili pripadnici Počasno-zaštitne bojne.

MISA ZA SVE STRADALE U DOMOVINSKOM RATU

Izaslanstva Predsjednice Republike (na čelu sa savjetnicom Predsjednice Majom Čavlović), Hrvatskog sabora (potpredsjednik Odbora za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost Miroslav Tuđman), Vlade RH (ministar obrane Josip Buljević), OSRH i MUP-a (načelnik GS OSRH general-pukovnik Mirko Šundov) te braniteljskih udruga u jutarnjim su satima 27. svibnja položile vijence i upalila svijeće na Gradskom groblju Mirogoj u Zagrebu, u Spomen-parku kod spomenika "Glas hrvatske žrtve-Zid boli", Središnjeg križa u Aleji poginulih hrvatskih branitelja, na Krematoriju u Zagrebu, te na grobu prvog predsjednika

Foto: Tomislav BRANDT

Republike Hrvatske dr. Franje Tuđmana. Također, izaslanstva MORH-a i OSRH položila su vijence i upalila svijeće na grobovima preminulih ministara obrane i načelnika GS-a OSRH na grobljima u Zagrebu, Vukmaniću, Dubrovniku i Sisku te u spomen poginulim pripadnicima OSRH i žrtvama Domovinskog rata kod središnjih križeva na gradskim grobljima Lovrinac u Splitu, Miroševac u Zagrebu i Jamadol u Karlovcu.
U crkvi Sveti Mati Slobode na zagrebačkom Jarunu služena je misa zadušnica za stradale u

Domovinskom ratu. Koncelebriran euharistijsku službu predvodio je vojni ordinarij mons. Jure Bogdan. Uz članove obitelji stradalih i državne te vojne dužnosnike misnom su slavlju nazočili i predstavnici udruga proizšlih iz Domovinskog rata. "Prikazujemo misu za sve branitelje koji su iz ljubavi položili svoje živote, a posebne molitve upućujemo nestalima i njihovim obiteljima," poručio je mons. Bogdan pozdravivši pripadnike OSRH, poručivši im da svoje dužnosti obavljaju časno, odgovorno i poštено. "U svakoj pravnoj državi oružane snage imaju posebnu zadaću: obranu mira. Oni koji se prihvataju vojnog poziva služitelji su sigurnosti i slobode naroda, pridonose dobru nacijskoj i održavanju mira, ne podliježu gospodarskim i političkim ciljevima," rekao je vojni ordinarij tijekom propovijedi, dodavši da se suvremene Oružane snage temelje na Domovinskom ratu. Međutim, one su nikle iz ideje ljubavi i spremnosti na žrtvu. Da nisu bili takvi, branitelji se ne bi mogli suprotstaviti teško naoružanoj protivničkoj vojsci, zaključio je vojni ordinarij. Nakon mise izaslanstva su položila vijence pred spomen-obilježje "Sveta Mati Slobode" na zidu crkve.

MORH I OSRH

Povodom dvadeset i pete obljetnice Oružanih snaga Republike Hrvatske i Hrvatske kopnene vojske predsjednica Republike Hrvatske i vrhovna zapovjednica OSRH Kolinda Grabar-Kitarović i ministar obrane Josip Buljević posjetili su pripadnike 4. hrvatskog kontingenta (HRVCON) u misiji Odlučna potpora (Resolute Support) u Mazar-e-Sharifu i Kabulu u Afganistanu. U Mazar-e-Sharifu Predsjednicu i ministra dočekali su zapovjednik Hrvatske kopnene vojske general-pukovnik Mate Ostović, zapovjednik Zapovjednog operativnog središta brigadir Krešo Tuškan i zapovjednik 4. HRVCON-abrigadir Mato Matanović. Dobrodošlicu im je poželio i zapovjednik Zapovjedništva za savjetovanje i potporu Sjever (TAAC-North) njemački brigadni general Hartmut Renk koji ih je s članovima Stožera upoznao s radom i situacijom u području odgovornosti.

Pripadnici kontingenta su Pred-

PREDsjEDNICA R S PРИПАДНИЦИ

"Saveznici cijene hrvatski doprinos misiji, ali i Afganistanci, u što smo se mogli uvjeriti tijekom sastanaka s dužnosnicima u TAAC-u North. Ovaj je posjet početak obilježavanja dvadeset i pet godina naših Oružanih snaga. Došli smo našim pripadnicima pružiti potporu u obavljanju njihovih zadaća," rekao je ministar Buljević istaknuvši ponos što je hrvatski vojnik u misiji prepoznat kao odgovoran i pouzdan saveznik...

sjednicu i ministra obrane upoznali sa zadaćama koje obavljaju u misiji.

"Ovaj posjet pripadnicima 4. hrvatskog kontingenta u misiji Odlučna potpora događa se uoči dvadeset i pete obljetnice Oružanih snaga i to je jedan od povoda susreta s hrvatskim vojnicima koji ovdje u Afganistanu daju svoj doprinos u borbi protiv terorizma. Ova misija nastavak je operacije ISAF. O budućnosti misije Odlučna potpora razgovarat ćemo i ovdje u Afganistanu s našim saveznicima i predstavnicima koalicije," rekla je predsjednica RH Kolinda Grabar-Kitarović. Ministar obrane istaknuo je kako smo ponosni što je hrvatski vojnik u misiji prepozнат kao odgovoran

Foto: Dražen JONJIĆ

OII, foto: Ured predsjednice RH / D. OPAČAK

Zapovjednik HKoV-a u Afganistanu

Sve sastavnice 4. hrvatskog kontingenta u misiji Odlučna potpora obavljaju svoje dužnosti na zadovoljstvo nadređenih, bespjekorno izvršavajući zahtjevne zadaće. U to se tijekom obilaska mogao uvjeriti zapovjednik Hrvatske kopnene vojske general-pukovnik Mate Ostović koji je posjetio naše pripadnike i pripadnike u Zapovjedništvu za obuku, savjetovanje i pomoći Sjever u Mazar-e-Sharif, gdje se nalazi većina našeg kontingenta. U pratinji generala Ostovića bio je i zapovjednik Zapovjedno operativnog središta brigadir Krešo Tuškan i zapovjednik 4. HRVCON-a brigadir Mato Matanović. Težište djelovanja 4. HRVCON-a savjetovanje je afganistanske vojske i policije, kao i zadaće osiguranja obuke koja se provodi. Njemački brigadni general Hartmut Renk pohvalio je generalu Ostoviću rad hrvatskih savjetnika i ostalih pripadnika kontingenta te istaknuo bitan doprinos naših pripadnika u dalnjem osmišljavanju kvalitetne obuke, koja je kao

standard prihvaćena i u ostalim zapovjedništvima koja se nalaze u Afganistanu.

Hrvatsko izaslanstvo posjetilo je i Zapovjedništvo 707. policijske zone, koja obuhvaća nekoliko sjevernih provincija i broji više od dvadeset tisuća policijaca, u kojem kao savjetnici djeluju i hrvatski dočasnici i časnici, te kamp Shaheen nedaleko od Mazar-e-Sharifa gdje se nalazi Regionalno vojno obučno središte.

"Bilo je zadovoljstvo slušati ovih nekoliko dana o vašem radu," rekao je na kraju posjeta pripadnicima kontingenta general Ostović. "Sve ono što ste tijekom vaših priprema naučili i usvojili, ovdje primjenjujete na najbolji mogući način, na zadovoljstvo i ponos svih nas. Nastavite i dalje tako, i pokazujte kako hrvatski vojnik uz profesionalizam i iskustvo u svoj rad unosi onaj jedinstveni ljudski, hrvatski pristup," rekao je general Ostović.

D. JONJIĆ

RH I MINISTAR OBRANE IMA 4. HRVCON-a

i pouzdan saveznik. "Saveznici cijene hrvatski doprinos misiji, ali i Afganistanci, u što smo se mogli uvjeriti tijekom sastanaka s dužnosnicima

u TAAC-u North. Ovaj je posjet početak obilježavanja dvadeset i pet godina naših Oružanih snaga. Došli smo našim pripadnicima pružiti pot-

poru u obavljanju njihovih zadatača," rekao je ministar Buljević. Četvrti hrvatski kontingent u misiji Odlučna potpora broji 103

pripadnica i pripadnika OSRH, a u njegovu je sastavu i 22 pripadnika

oružanih snaga Albanije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore i Makedonije. Težište je njihova djelovanja savjetovanje pripadnika afganistanske vojske i policije. U TAAC-u North u kojem se nalazi glavnina 4. HRVCON-a djeluju pripadnici devetnaest nacija. ■

 MEĐUNARODNA VOJNA VJEŽBA

HRVATSKA SATNICA VJEŽBI BRILLIANT JUMP 16

Pripadnici satnije Razmjestivog komunikacijskog modula (DCM) zahvaljujući svojem znanju i sposobnosti dali su značajan doprinos održavanju NATO-ove vježbe Brilliant Jump 16 koja je tijekom svibnja organizirana na jugozapadu Poljske. U potpori vježbi bilo je angažirano 22 pripadnika satnije DCM-a koji su na poljskom poligonu u Žagańu pružali potporu JFC-u Brunssum osiguranjem komunikacijsko-informacijskih usluga i servisa od zapovjednog mjeseta u Brunssumu prema operativnom zapovjedništvu na vježbi...

Napisala i snimila Petra KOSTANJŠAK

IJA DCM-a NA ILLIANT JUMP 16

Poligon Žagań

Odlazak u misiju Odlučna potpora i operaciju Active Fence

Od aktivnosti koje čekaju Satniju u drugoj polovini godine preduputna je obuka za misiju potpore miru Odlučna potpora u Afganistanu i operaciju Active Fence u Turskoj, gdje će biti upućeni od veljače do lipnja 2017. U Afganistan bi trebalo ići 18 pripadnika, a sedam pripadnika u Tursku kroz rotacije od po četiri mjeseca. Iduće godine ih također čekaju dvije vježbe, Stedfast Cobalt 17 i Trident Javelin 17, a nakon toga bi u 2018. trebali biti u stand-by za NRF odnosno VJTF.

Jedina postrojba Oružanih snaga RH pod direktnim zapovjedanjem NATO-a, istodobno vrlo mlada postrojba, a uza sve to punu operativnu sposobnost postigla je puno prije nego što je bilo predviđeno. U prošloj je godini odradila 48 međunarodnih aktivnosti, a iduće godine njezini pripadnici odlaze u operacije u Afganistan i Tursku. Riječ je o satniji Razmjestivog komunikacijskog modula (DCM) koji su zahvaljujući svojem znanju i sposobnosti dali značajan doprinos održavanju NATO-ovih vježbi.

Brilliant Jump 16 koja je tijekom svibnja organizirana na jugozapadu Poljske. U potpori toj vježbi bilo je angažirano 22 pripadnika satnije DCM-a pod vodstvom njihova zapovjednika satnika Maria Lukežića. Oni su pripremu za vježbu odradili u SR Njemačkoj od 13. do 14. svibnja, a onda od 20. do 31. svibnja davali komunikacijsko-informacijsku potporu na poljskom poligonu u Žagańu, tako da su pružali potporu JFC-u Brunssum osiguranjem komunikacijsko-informacijskih usluga i servisa od zapovjednog mjesta u Brunssumu prema operativnom zapovjedništvu na vježbi. U Žagań se uputila hrvatska delegacija u sastavu brigadir Mirko Stošić,

MEĐUNARODNA VOJNA VJEŽBA

načelnik Odjela za obuku u Zapovjedništvu HKoV-a, bojnički Nika Miljak, stožernik časnici u Upravi za KIS GS OSRH te stožerni narednik Mladen Glumac, stožerni dočasnici za KIS u Upravi za KIS GS OSRH kako bi iz prve ruke provjerila uvjete na terenu i rad satnije koja je samo dan prije ocijenjena najvišom ocjenom po metodologiji CREVAL. Nakon stotine prijeđenih kilometara delegaciju, u kojoj je bila i ekipa Hrvatskog vojnika, čakalo je još nekoliko zapreka. Uz sigurnosnu točku, koju je nemoguće proći s pametnim telefonom, fotoaparatom ili nekim drugim električnim uređajem, dio gdje se nalazi satnija DCM i njihova vrlo vrijedna komunikacijska oprema odvojena je bodljikavom žicom i sigurnosnim vratima. Iza žice vlada radna, profesionalna, ali vrlo pozitivna atmosfera jer ovi mlađi dočasnici vole svoj posao. Svi su se oni dobrovoljno prijavili za rad u ovoj postrojbi

kad se ona osnivala. Iako velik dio godine provode daleko od obitelji, vrlo su motivirani i zato visokocijenjeni među partnerskim i savezničkim kolegama. Prema onome što se od njih traži, oni istodobno moraju biti informatičari, vezisti i vozači motornih vozila C i E kategorije.

OCJENA IZVRSTAN

"Mi smo jako zadovoljni onime što smo ovdje odradili, a zadovoljno je i zapovjedništvo 1. NATO-ove Bojne veze koje nas je ocjenjivalo. Dobili smo ocjenu izvrstan, što je najviša ocjena koja se može dobiti po metodologiji CREVAL," objašnjava nam zapovjednik Lukežić. Nakon izvješća NATO-ove Bojne veze, njega će certificirati i zapovjednik NCIS grupacije, general s dvije zvjezdice. Oni su u ožujku ove godine dobili NATO-ov razmjestiti komunikacijsko-informacijski sustav veze s kojim su pružali potporu na ovoj vježbi u Poljskoj. Inače,

ova je postrojba počela s radom 15. rujna 2014. i ima 56 ustrojenih mjesta, od čega dva časnička i 54 dočasnička. 1. NATO-ova Bojna veze operativno joj zapovijeda i dio je NATO-ove zapovjedne strukture snaga. OSRH odnosno Bojna veze HKoV-a nad satnjom ima tzv. administrativni nadzor.

Njihov je posao, opisuje zapovjednik Satnije, vrlo dinamičan i izazovan, a o tome svjedoči broj dana provedenih izvan zemlje. Satnija je trenutačno popunjena s 40 pripadnika koji su prošle godine odradili čak 48 međunarodnih aktivnosti. Ukupno su proveli na terenu 1860 dana, a ove se godine očekuje da će to biti 4000 dana na terenu, što je u prosjeku između 100 i 150 dana po pojedincu. U svom su dosadašnjem radu pripadnici sudjelovali na pet međunarodnih NATO-ovih vođenih vježbi, od toga su dvije u ovoj godini – Trident Jaguar 16 u Turskoj i Brilliant Jump 16 u Poljskoj. U Turskoj se provodilo

ocjenjivanje postrojbe za punu operativnu sposobnost pojedinaca i timova, kao Force providera, dok je ovdje bilo ocjenjivanje postrojbe u cjelini za punu operativnu sposobnost kao Service providera. Iduće godine čekaju ih misija Odlučna potpora u Afganistanu i operacija Active Fence u Turskoj.

TIMSKI RAD I ZAHTJEVNA OBUKA

"Svakako bih želio zahvaliti Projektnom timu MORH-a za uspostavu i izgradnju nacionalnog DCM Foxtrot, koji nam je dao veliku potporu tijekom izgradnje pune operativne sposobnosti, a pomoglo nam je i Zapovjedništvo 1. NATO-ove Bojne veze u izgradnji zahtjevanih kapaciteta. Naravno, tu su i svi pripadnici koji su odradili zadaće na terenu," ističe satnik Lukežić, i dodaje da su svi pripadnici u satniju došli dragovoljno. "U posljednjih godinu i pol nije bilo neodraženih zadaća, nije bilo rotacija ljudstva, ljudi su profesi-

ŠTO JE DCM?

Razmjestiti komunikacijski modul (RKM) ili u engleskom izričaju Deployable CIS Module (DCM) modularna je postrojba koja se ustrojava kao tipska sastavnica u sastavu NATO-ove CIS grupe (NCISG), a koja je dio zapovjedne strukture NATO-a. NCISG je ustrojena u tri bojne veze, a svaka bojna u ustroju ima po šest RKM(DCM) sastavnica, odnosno postrojbi. Svaki DCM, popunjena i opremljen, obučen i uvježban, namijenjen je uspostavi, održavanju i upravljanju komunikacijsko-informacijskim sustavima razmjestivog zapovjedništva NATO-ovih snaga u području operacije, misije ili vojne vježbe. Kad kažemo zapovjedništvo NATO-ovih snaga, misli se na zapovjedništvo ukupne veličine do 250 pripadnika. Riječ razmjestiv ili na engleskom deployable označava sposobnost postrojbe da bude prebačena u bilo koji dio svijeta, u relativno kratkom vremenu, na prostor na kojem će davati svoje komunikacijsko-informacijske usluge i potporu. Sam trošak razmještanja postrojbe, odnosno ljudstva i opreme u nadležnosti je NATO-a.

Brilliant Jump 16 - prvi test Združenih snaga visoke spremnosti

Poljski tenkovi zajedno s pješaštvom Španjolske, Velike Britanije i Albanije na Danu uvaženih gostiju 25. svibnja postigli su očekivani cilj – ušli su u područje operacije i eliminirali neprijatelja – čime je privredna kraj u vježba Brilliant Jump 16 Deployex. U vježbi su, u Wrocławu i Žagaňu u Poljskoj, od 17. do 26. svibnja sudjelovale tzv. ojačane NATO-ove snage za brzi odgovor koje su svoje pripadnike, opremu i naoružanje morale u što kraćem roku, morem, cestom ili zrakom, razmjestiti u tzv. područje operacije. Komunikacijsko-informacijsku podršku vježbi davaла je hrvatska satnija Razmjestivog komunikacijskog modula (DCM).

Pod zapovijedanjem Združenog zapovjedništva snaga u Brunssumu i Multinacionalnog korpusa Sjeveroistok, smještenog u Szczecinu u Poljskoj, Zapovjedništvo Združenih snaga visoke spremnosti (VJTF) predvođeno Španjolskom izvršilo je značajno razmještanje snaga u zacrtano područje i zatim nastavilo s kretanjem prema izvršenju misije. Riječ je o snagama koje su dogovorene na posljednjem samitu NATO-a održanom u Walesu, a to su snage čija je namjena razmještanje u krizno područje u vrlo kratkom roku, od tri do pet dana.

"Prve VJTF snage utemeljene su i sposobne biti razmještene u krizno područje te izvršiti bilo koju zadaću u vrlo kratkom vremenu. Ono što se moglo vidjeti u Žagaňu uspješna je integracija svih postrojbi iz različitih nacija, što je realizacija ciljeva samita iz Walesa, uz podršku Multinacionalnog korpusa Sjeveroistok koji je koordinirao cijelu aktivnost," rekao je general Salvatore Farina, zapovjednik Združenog zapovjedništva snaga u Brunssumu, na poligonu u Žagaňu, gdje je vježba provedena pred brojnim visokim uzvanicima iz raznih članica NATO-a i partnerskih zemalja.

onalni i motivirani – i zbog svega toga Satnija je dostigla punu operativnu sposobnost čak i prije najoptimističnijih prognoza iz NATO-a,” zaključuje satnik. Što se tiče same obuke i sposobljavanja ljudi, riječ je o izrazito kompleksnom procesu jer integrira zahtjeve za vrlo visokim informatičkim znanjem s drugim sposobnostima. Primjerice, za pojedine komercijalne tečajeve i tečajeve u NATO-ovoj CIS školi u Latini pripremnu literaturu čini skripta od 1200 do 1500 stranica. Ako se uzme u obzir da je za pojedina ustrojbe na mesta predviđeno završavanje 15-ak izrazito kompleksnih tečajeva samo za dostizanje inicijalne operativnosti, a još toliko za punu, dolazimo do zaključka da je rad u Satniji vrlo dinamičan i izazovan. Uz

to, za svako ustrojbeno mjesto treba znanje engleskog jezika minimalne razine STANAG 2222. Međutim, 42 pripadnika satnije također mora posjedovati vozačke dozvole C i E kategorije, a zapovjednik kaže kako se nuda da će na nacionalnoj razini što prije odraditi potreban dio obuke za vozače C i E kategorije. Ono što još čekaju, naglašava satnik Lukežić, jest završetak izgradnje novog objekta trajnog smještaja na Plesu jer će Satnija tada imati "infrastrukturne kapacitete da primi bilo koji NATO-ov sustav veze što se tiče sigurnosne akreditacije." ■

Pripadnici satnije DCM-a

MEĐUNARODNA VOJNA VJEŽBA

Hrvatske Oružane snage od 7. do 17. lipnja sudjeluju u međunarodnoj vojnoj vježbi Anakonda 16 u Poljskoj s kontingentom od 260 vojnika i 50 vozila. Utovar vojne tehnike i vozila koja će biti korištena tijekom sudjelovanja OSRH na vježbi odvijao se 27. svibnja na Kontejnerskom terminalu u Zagrebu. Nakon mjeseci složenih priprema, bila je to jedna od posljednjih pripremnih etapa uoči početka najveće združene vježbe Američkih snaga u Europi u zadnjih nekoliko godina....

HRVATSKI KONTINGENT NA VJEŽBU ANAKONDA 16

Međunarodna vojna vježba Anakonda 16 na kojoj će sudjelovati i značajan kontingenat hrvatskih snaga održavat će se na području Republike Poljske od 7. do 17. lipnja 2016. Serija vježbi Anakonda u naravi je poljska nacionalna vježba koja se provodi svake dvije godine, a ove godine to je i najveća vježba Američkih snaga u Europi te najveća združena vježba u zadnjih nekoliko godina na kojoj će sudjelovati više od 31 000 vojnika.

Republika Hrvatska u vježbi sudjeluje s kontingenatom od 260 vojnika i 50 vozila. Nositelj planiranja i pripreme vježbe iz OSRH je Operativna uprava Glavnog stožera OSRH. Važnost hrvatskog sudjelovanja nije samo u vježbovno-obučnim aktivnostima već i u doprinosu koji pripadnici OSRH daju u planiranju i upravljanju ovom velikom vježbom kao i logističkoj potpori koju pružaju ostalim sudionicima.

Oružane snage RH u vježbi će sudjelovati s Mechaniziranim satnijom pješaštva, desetinom za potporu, mobilnim medicinskim timom, stožernim osobljem u Zapovjedništvu bojne, Vodom za dekontaminaciju bNBKO, SOTU-om, Vodom. Vojne policije u sklopu multinacionalnih snaga VP-a, Vodom za pretovar tereta te medicinskim timom i kuharima iz ZzP-a, stožernim osobljem te stožernim časnicima u Zapovjedništvu vježbe.

OSRH će tako prvi put na vježbu uputiti "kontingenat snaga", manevarsku postrojbu s elementima borbene i servisne potpore te stožernim osobljem po

"Hrvatska će imati velik udio u vježbi, a sudjelovanje Mechanizirane satnije posebno je važno jer je ona dio NRF snaga (Snaga brzog odgovora) deklariranih za NRF u sljedećoj godini. Ovo je značajna operacija za Hrvatsku..." rekao je pukovnik Ryan Fayweather, voditelj Ureda za obrambenu suradnju (ODC) pri Veleposlanstvu SAD-a u Zagrebu

Tekst i foto: Lada PULJIZEVIĆ

VOJNOJ VJEŽBI ANAKONDA 16

svim segmentima C2 strukture vježbe. Sudjelovanje hrvatskih Oružanih snaga u ovako velikoj i značajnoj međunarodnoj vježbi značajan je korak u unapređivanju sposobnosti strateškog transporta kopnom, razmještanju snaga u području operacije, provjeri kompatibilnosti sustava veze u međunarodnom okruženju i unapređenju interoperabilnosti.

Utovar vojne tehnike i vozila koja će biti korištena tijekom sudjelovanja OSRH na međunarodnoj vojnoj vježbi Anakonda 16 odvijao se 27. svibnja na Kontejnerskom terminalu u Zagrebu. Nakon mjeseci složenih priprema, bila je to jedna od posljednjih pripremnih etapa uoči početka najveće združene vježbe Američkih snaga u Europi (USAREUR) u zadnjih nekoliko godina.

Ukrcaju vozila na Kontejnerskom terminalu nazočio je pukovnik Ryan Fayrweather, voditelj Ureda za obrambenu suradnju (ODC) pri Veleposlanstvu SAD-a u Zagrebu koji nije krio zadovoljstvo dosadašnjom suradnjom i njegovim rezultatima.

Tom je prigodom pukovnik Ryan Fayrweather rekao: "Uzbuđeni smo i ponosni što danas, uoči Dana hrvatskih Oružanih snaga, ovdje svjedočimo ukrcavanju vozila Hrvatske kopnene vojske. Hrvatska će imati velik udio u vježbi, a sudjelovanje Mehanizirane satnije posebno je važno jer je ona dio NRF snaga (Snaga brzog odgovora) deklariranih za NRF u sljedećoj godini. Ovo je značajna operacija za Hrvatsku, NATO i Američke snage u Europi jer Hrvatska ne sudjeluje samo u obuci već, također, pomaže u planiranju i upravljanju ovom velikom vježbom."

Vježba Anakonda 16 bit će provedena u dvije faze. U prvoj fazi, od 7. do 12. lipnja, provest će se integracija snaga, C2, uvježbavanje i gađanje. Druga faza počinje 13. i traje do 17. lipnja i tijekom nje će biti provedena vježba u neprekidnom trajanju od 64 sata. Vježba će na teritoriju Republike Poljske biti provedena na vojnim poligonima "Orzysz", "Żagań", "Wędrzyn", "Drawsko Pomorskie", zrakoplovnoj bazi Povidz, Minsku Mazowieckyju, Bydgoszczu i Varšavi, gdje će biti razmještene snage OSRH te na drugim poligonima poljske vojske, a sudjelovat će 31 000 vojnika. Sudjeluju pripadnici oružanih snaga Albanije, Bugarske, Kanade, Hrvatske, Češke, Estonije, Finske, Gruzije, Njemačke, Mađarske, Kosova, Latvije, Litve, Makedonije, Poljske, Rumunjske, Slovačke, Slovenije, Španjolske, Švedske, Turske, Velike Britanije i SAD-a.

Uz predstavnike brojnih zemalja sudionica svečanosti otvorenja nazočilo je i hrvatsko izaslanstvo u kojem su bili zamjenik ministra obrane Tomislav Ivić, načelnik GS OSRH general-pukovnik Mirko Šundov, pomoćnica ministra branitelja Nevenka Benić

24. VOJNO-REDARSTVENO HODOČAŠĆE U LOURDES

NJEGOVA SU VRATA UVIJEK OTVORENA...

CEREMONIJOM OTVORENJA U BAZILICI SV. PIJA X. 20. JE SVIBNJA U MARIJANSKOM SVETIŠTU U LOURDESU ZAPOČELO 58. MEĐUNARODNO VOJNO HODOČAŠĆE NA KOJEM HRVATSKA VOJSKA, POLICIJA I BRANITELJI SUDJELUJU VEĆ 24. PUT. OVOGORODIŠNJE HODOČAŠĆE HRVATSKE VOJSKE I POLICIJE OKUPILO JE OKO 700 HRVATSKIH HODOČNIKA, A ODRŽANO JE POD GESLOM NJEGOVA SU VRATA UVIJEK OTVORENA...

Međunarodno vojno hodočašće vojski Europe i svijeta u Lourdes (*Pelerinage Militaire International – PMI*) ove se godine održavalo 58. put, a hrvatska vojska, policija i branitelji sudjelovali su 24. put. U Godini milosrđa, hodočasnici iz

četrdesetak zemalja okupili su se od 20. do 22. svibnja u francuskom marijanskom svetištu u molitvi, liturgijskim i ostalim svečanostima pod gesлом Njegova su vrata uvijek otvorena. Za hrvatske hodočasnike, vojsku, policiju i

branitelje hodočašće je započelo 17. svibnja okupljanjem u zagrebačkoj crkvi Uzvišenja Svetog Križa u Svetom Križu te misom koju je predvodio vojni ordinarij u Republici Hrvatskoj mons. Jure Bogdan. On je u svojoj propovijedi, na po-

Misno slavlje u Spilji ukazanja

Tekst i foto: Lada PULJIZEVIĆ

četku puta hrvatskih hodočasnika, podsjetio kako praksa hodočašća ima posebno mjesto u Svetoj godini jer predstavlja putovanje koje svaki čovjek napravi tijekom svog života. "Sam život je hodočašće, i ljudsko biće putnik, hodočasnik koji putuje napredujući putem do željenog odredišta," rekao je mons. Bogdan poželjevši hodočasnima da im hodočašće pomogne slijediti Isusov način života i stvarati svijet poniznosti, milosrđa i praštanja. U intenzivnom rasporedu aktivnosti u Lourdesu 19. je svibnja održano misno slavlje u Spilji ukazanja za sve hrvatske i bosansko-hercegovačke hodočasnike koje je predvodio vojni ordinarij Jure Bogdan uz koncelebriranje vojnog ordinarija iz BiH Tome Vukšića. U bazilici sv. Pija X. 21. svibnja služena je misa za hrvatske i ostale sudionike slavenskog govornog područja koju je predvodio mons. Jure Bogdan, a među ostalim nazočili su joj zamjenik ministra obrane RH Tomislav Ivić te načelnik Glavnog stožera OSRH general-pukovnik Mirko Šundov.

U nizu dojmljivih i pamćenja vrijednih trenutaka ovogodišnjeg lurdskog hodočašća posebno se ističe marijanska procesija s Gospinim kipom i svijećama u kojoj je sudjelovalo više od 35 000 hodočasnika iz

cijelog svijeta. Organizacija procesije bila je povjerena hrvatskim hodočasnicima tako da je procesiju započeo mons. Jure Bogdan, a Gospin su kip tijekom procesije nosili hrvatski vojnici u svećanim odorama.

Rezimirajući prve dojmove nakon povratka iz Lourdesa, koordinator duhovno-pastoralnih programa hodočašća don Marko Medo rekao je kako je Lourdes ove godine nosio temu Godina božanskog milosrđa: Njegova su vrata uvijek otvorena. "U tom su smislu i naši hodočasnici, na čelu s biskupom, prešli prag tih vrata, simbolično, a prije toga prešli smo ona milosrdna vrata u sakramenu svete isповijedi gdje smo se susreli sa živim Bogom i doživjeli uistinu vrijednost božanskog praštanja i vrijednost našeg ljudskog dostojanstva koje smo dobili po samom Bogu," rekao je don Medo i zaključio: "Svaki odlažak u Lourdes nekako posvjećuje to naše ljudsko dostojanstvo i vrijednost onoga što jesmo – a to je da smo ljudi i da bismo trebali takvi biti jer to je jedino što ćemo pred Boga donijeti. Važno je na koji smo način upotrijebili i živjeli ovaj ljudski život, je li bio prožet Božjom dobrotom ili je bio zagađen i ograničen našim ljudskim egzismom." ■

Hrvatski hodočasnici u procesiji sa svijećama

Ceremonija otvorenja u bazilici sv. Pija X.

Zapovjednik 24. vojno-redarstvenog hodočašća bio je zapovjednik Hrvatske ratne mornarice, komodор Predrag Stipanović, a njegovi su zamjenici bili zapovjednik Hrvatskog ratnog zrakoplovstva brigadni general Miroslav Kovač te glavni policijski savjetnik Ivica Franjić. Zapovjednik vojnog kampa bio je pukovnik Branimir Hamer.

Vrijedan doprinos hodočašću dali su Orkestar OSRH, Klapa HRM-a "Sv. Juraj", pripadnici Počasno-zaštitne bojne i povijesnih postrojbi, kao i pomoćnici vojnih kapelana i tehničko osoblje.

Na 24. hodočašću hrvatske vojske i policije sudjelovalo je oko 700 pripadnika vojske, policije, branitelja, predstavnika braniteljskih udruga i invalida iz Hrvatske te oko 100 iz BiH. Hodočašće je organizirao Vojni ordinarijat u Republici Hrvatskoj na čelu s mons. Jurom Bogdanom.

Zapovjednik hodočašća, komodor Predrag STIPANOVIĆ

Ovo je 24. hrvatsko vojno i redarstveno hodočašće, a ujedno i 58. Međunarodno hodočašće. Odazvali smo se duhovnom pozivu jer hodočašće nije izlet, hodočašće je za sve nas produbljivanje vjere kroz pokoru i molitvu. Svi ljudi u našem kontingentu iznimno su odgovorni, profesionalni, i na taj način još jednom pokazujemo tradiciju i duh hrvatskog katoličkog naroda, ali i svojim odnosom i profesionalizmom dajemo svemu još jednu, dodatnu notu.

Tomislav IVIĆ, zamjenik ministra obrane RH

Ovdje smo kao i svake godine da se pomolimo i zahvalimo i Gospu i Bogu na daru slobode, na daru neovisnosti, i da molimo i za domovinu Hrvatsku, za naše obitelji, a posebice za sve one koji su svoje živote ugradili u temelje hrvatske državnosti.

General-pukovnik Mirko ŠUNDOV, načelnik GSOSRH

Irazio bih veliko zadovoljstvo, ponajprije lijepom gestom zajedništva ovdje u Lourdesu gdje se dobiva jedna duhovna dimenzija i obnova svakog od nas. Nakon povratka svojoj obitelji i prijateljima prenosimo dio predivne atmosfere ovog međunarodnog vojnog hodočašća gdje se mogu vidjeti na desetine različitih odora, iz različitih vojski i oružanih snaga zemalja koje dolaze na hodočašće. Iznimno mi je draga da sam imao priliku biti sudionik jednog dijela ovog hodočašća.

OSRH

Četvorica pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske koja su proglašena najboljim vojnicima i dočasnicima u ožujku i travnju zajedno su pravi spoj mladosti i iskustva. Najbolji vojnici, Marin Bunjevac i Mirko Pršlja, u odori su tek godinu i pol dana, dok su najbolji dočasnici, časnički namjesnik Krešimir Stanec i nadnarednik Ivica Joha, među onima koji su stvarali naše oružane snage u Domovinskom ratu od sredine povijesne 1991. godine. Druga je zanimljivost što najbolji vojnici pripadaju istoj ustrojstvenoj cijelini, Bojni PZO Gardijske oklopno-mehanizirane brigade. Njihov je uspjeh tijesno povezan s poznatom PZO vježbom Štit.

Vojnik Bunjevac istaknuo se već tijekom obuke, tj. priprema postrojbe za tu vježbu OSRH s najduljom tradicijom. Poslužitelj je na samohodnom protuzrakoplovnom topu (SPZT) 20/3 mm BOV-3. U vojarni u Đakovu imao

je izvrsne rezultate na treningovima gađanjima ciljeva u zračnom prostoru na simulatoru Breganu P310, a u istom je stilu nastavio i na kasnijim gađanjima na stvarni cilj u vojarni "Zemunik". Ukupno je izveo više od četiri stotine treningovih gađanja, a potom je efektivno podvukao crtu na Gašincima, postigavši najbolje rezultate na bojnim gađanjima ciljeva na zemlji na rednim brojevima dva i tri. Na rednom broju dva imao je sve pogotke u metu, a na broju tri je dvije mete pogodio s po jednom granatom, a treću s preostalima. Potonje dobiva na vrijednosti kad se uzme u obzir da se traži gađanje triju različitih meta na različitim udaljenostima uz prijenos paljbe u vremenu od 60 sekundi. "Imali smo pravu višemjesečnu obuku, a kad joj se dodaju velik rad i mnogo vježbe, i rezultati su ovakvi," rekao je Bunjevac za Hrvatski vojnik nakon što je u Glavnom stožeru OSRH 23. svibnja primio priznanje

NAJBOLJI VOJNIK I DOČASNIK OSRH U OŽUJKU I TRAVNU

SPOJ MLADOSTI I ISKUSTVA

Najbolji su vojnik i dočasnik OSRH za ožujak vojnik Marin Bunjevac (Bojna PZO GOMBR-a) i časnički namjesnik Krešimir Stanec (SOD), a za travanj vojnik Mirko Pršlja (Bojna PZO GOMBR-a) te nadnarednik Ivica Joha (Inženjerijska pukovnija). Priznanja im je 23. svibnja uručio načelnik GS OSRH general-pukovnik Mirko Šundov istaknuvši kako je njihov uspjeh ujedno i uspjeh njihovih postrojbi...

Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Stjepan BRIGLJEVIĆ

iz ruku načelnika general-pukovnika Mirka Šundova. Priznajući i da prirodno posjeduje nešto što bi nazvao oštrim okom, Bunjevac kaže da se i u budućnosti vidi u PZO-u, a glavni mu je cilj steći dočasnički čin. Jednake ambicije ima i njegov kolega iz postrojbe vojnik Mirko Pršlja. Za razliku od Bunjevca, poslužitelj je na lakin prijenosnim PZO sustavima S-2M i Igla. U intenzivnom je proljetnom razdoblju za rod PZO-a izveo niz trenažnih gađanja na stvarne i simulirane ciljeve, a svoju je uvježbanost i obučenost pred širokim auditorijem pokazao na Danu uvaženih gostiju vježbe Štit, izravno pogodivši imitator zračnog cilja. "Bez prave obuke ne bi bilo moguće postići takav pogodak," kaže nam Pršlja, koji se želi zadržati i napredovati u svojoj bitnici, a kao profesionalac pokazuje velik interes za tehnologiju te svjetske trendove koji se tiču prijenosnih sustava.

Casničkog namjesnika Staneca motivacija ne napušta niti nakon

četvrt stoljeća u OSRH. Pripadnik Središnjice za obavlještajno djelovanje priznanje za najboljeg dočasnika ožujka zaslužio je iznimnim rezultatima u radu na trima prilično različitim poljima. Prvo, u stručnoj skupini i uredničkom timu na izradi združenog doktrinarnog priručnika pridonijevši njegovu uspješnom završetku. Drugo, sudjelovao je u pripremi i realizaciji računalno podržane vojne vježbe SOD-a pod nazivom Istar 16. Treće, mentorirao je mlade kolege dočasnike i časnike u redovitom procesu obuke postrojbe. "Kad radite u dobrom timu s motiviranim kolegama onda dajete maksimum. Učenja nikad dosta. Bez obzira na to koliko poučavali druge, uvijek ostaje prostora da i vi nešto naučite, a to posebno funkcionira u našoj postrojbi. To me drži u poslu i ne vidim ništa što bih nazvao silaznom putanjom," primjećuje najbolji dočasnici ožujka.

Nadnarednik Ivica Joha, medicinski tehničar u Inženjerijskoj pukovniji i

najbolji dočasnici travnja, zaslužan je što jedan tragičan događaj nije završio s najgorim ishodom. Podsjetimo: na vojnom poligonu "Cerovac" došlo je 27. travnja tijekom specijalističke obuke do eksplozije u kojoj su stradala dvojica pripadnika OSRH. Srećom, nadnarednik Joha, koji je u sličnim situacijama bio i u Domovinskom ratu, s kolegama iz medicinskog tima zadržao je potrebnu smirenost te pokazao znanja i sposobnosti u primarnoj trijaži, posebice kod teže ozlijedenog vojnika. Jednako spretno i stručno postupio je i prilikom transporta u bolnicu u Karlovcu, uvelike pridonijevši preživljavanju teško ozlijedenog, što su utvrdili i civilni liječnici. "Nisam tamo bio jedini, svoj su dio izvanredno izvršili i liječnik te vozač sanitetskog vozila," kategoričan je. "Učinili smo sve što je trebalo, na vrijeme, na licu mjesta i pri putu u bolnicu," sjeća se nadnarednik Joha koji želi nastaviti i dalje svoj posao u sani-

tetskom osiguranju i nada se da više neće morati obavljati slične intervencije.

General Šundov odsrca je čestitao izabranim najboljim dočasnicima i vojnicima te im zaželio još više uspjeha u nastavku karijere, kao i njihovim prvim dočasnicima koji su nazočili uručenju, jer je njihov uspjeh ujedno i uspjeh njihovih postrojbi. "Iskazana djela u prijenosu iskustava, pružanju medicinske pomoći te postizanju uspjeha u obuci traže dobru sposobljenost i psihofizičku spremnost. Biti spreman cilj je svakog pripadnika OSRH, a postiže se cijeloživotnom obukom i sposobljavanjem," rekao je general Šundov te naglasio da je ponosan na izabrane najbolje dočasničke i vojnike koji su pokazali da se takvi izvanredni uspjesi mogu postići i na početku i na vrhuncu vojničke karijere. Istaknuo je da Oružane snage RH imaju vrlo kvalitetne dočasničke i vojnike te je posebne pohvale uputio i prvim dočasnicima u postrojbama. ■

VOJNA TEHNIKA // NOVOSTI

POLOŽENA KOBILICA PRVE PODMORNICE KSS-III

Južnokorejski brodograditelj Daewoo Shipbuilding and Marine Engineering (DSME) položio je kobilicu prve KSS-III (Korean Submarine Third Phase) podmornice za svoju ratnu mornaricu. Svečanost je održana 17. svibnja u DSME-ovu brodogradilištu Okpo na otoku Geoje Island, južno od grada Busana. KSS-III platforma bit će najveća podmornica u sastavu južnokorejskog RM-a nakon ulaska u operativnu uporabu prve koji se očekuje oko 2020. godine. DSME je obvezan isporučiti drugu od ukupno devet predviđenih KSS-III podmornica do 2022. Prema objavljenim specifikacijama, KSS-III će imati duljinu preko svega oko 83,5 m, najveću širinu 7,7 m, visinu 14,7 m uz istisninu od oko 3000 t. Plovit će maksimalnom podvodnom brzinom od oko 20 čv, doplov će im iznositi 10 000 NM, a smještaj je projektiran za posadu od 50 članova. Bit će opremljene optroničkim tragalačkim sustavom Series 30 smještenim na jarbolu. Na sustav se mogu ugraditi i do četiri elektrooptička (EO) elementa kao i antene namijenjene elektroničkom djelovanju te GPS antene. Podmornice će također biti opremljene sa šestocijevnim vertikalnim lansirnim sustavom (VLS) koji bi koristio krstareće projektilne koje razvija tvrtka LIG Nex1. Lansirni sustav isporučit će tvrtka Doosan. Također, sustav može rabiti rakete Cheon Ryong namijenjene napadu na kopnene ciljeve dometa do 1500 km. Podmornice će imati oružani sustav za upravljanje i lansiranje tvrtke Babcock sličan onima na podmornicama klase Astute britanskog RM-a.

M. PTIĆ GRŽELJ

Foto: DSME

INOVATIVNE KANADSKE PUŠKE

Kanadska podružnica američke tvrtke Colt na sajmu je vojnog naoružanja i opreme CANSEC 2016 u Ottawi od 25. do 26. svibnja predstavila novu obitelj streljačkog naoružanja. Riječ je o puškama Modular Rail Rifle (MRR) čiji su razvojni temelj jurišna puška C7 i karabin C8, oba na popisima službenog naoružanja kanadskih oružanih snaga. MRR je dizajniran u kalibru 5,56 x 45 mm, a bit će dostupan u četirima inačicama ovisno o duljini cijevi (11,6, 14,5, 15,7 i 18-inča). Proizvođač posebno ističe dvije karakteristike: integrirano gornje kućište puške (*integrated upper receiver*) povećava preciznost, a Magpul M-LOK modularni sustav za montažu dodatne opreme dopušta strijelcu koristiti samo određene dijelove šine, što mu omogućava smanjiti ukupnu masu puške skidanjem dijelova koji se ne koriste, i to za maksimalno četvrt kilograma. Puške se također ističu ambidekstralnim kontrolama, anodiziranim ili cerakote keramičkim premazom, a cijev inačice od 18-inča dostupna je i u nekromiranoj inačici za veću preciznost.

D. VLAHOVIĆ

Foto: Colt Canada

Dužnosnici američke ratne mornarice objavili su 20. svibnja kako su prihvatali dostavu trupa, mehaničkih i električnih komponenti prvog razarača istoimene klase Zumwalt. Brodograditelj General Dynamics Bath Iron Works (GDBIW) predao je plovilo nakon završetka prvog od ukupno dva dijela cijelokupnog procesa dostave. Aktivacija i primopredaja misijskih sustava, a posebno borbenih sustava, dogodit će se nakon službenog primanja plovila u operativnu uporabu RM-a i dolaska u matičnu luku u San Diegu, Kalifornija. Primarno dizajniran i namijenjen zadaćama napada na kopnene ciljeve, dugačak 185,9 m sadrži značajku tzv. tumblehome tru-

Foto: DSME

POKUSNA PLOVIDBA PRVOG IN

Prva od šest dizelskih električnih napadnih podmornica klase Kalvari (projekt Scorpene) namijenjenih indijskom RM-u započela je prvu seriju brodograđevnih pokusnih plovidbi, priopćilo je indijsko ministarstvo obrane. Prva podmornica u klasi imena Kalvari (oznake S 50) prethodno je provela u vodama ispred Mumbaija temeljna ispitivanja koja su uključivala testiranje pogonskog sustava, upravljanja, navigaciju i komunikaciju. Također su potvrđeni različiti

standardni operativni postupci nove klase podmornica.

Gradnja podmornice Kalvari samo je dio cijelokupnog programa Project 75 vrijednosti 3,46 milijardi dolara potpisano u listopadu 2005. Inicijalne ključne terminske točke programa odgađane su nekoliko puta. Kalvari je porinuta u travnju 2015. u indijskom brodogradilištu Mazagon Dockyard Limited (MDL).

Brodogradilište je temeljni nositelj licencijskog ugovora o gradnji podmorni-

Foto: DSME

VELIKI AMERIČKI PROJEKTI

pa te je opremljen novim naprednim topničkim sustavom (*Advanced Gun System – AGS*). Zumwaltovo temeljno naoružanje sastoji se od dva AGS-a koji rabe projektili velikog dometa namijenjene napadu na kopnene ciljeve (LRLAP) – vođeni projektili kalibra 155 mm dometa do 63 NM, nadalje dva topnička sustava Mk 46 kalibra 30 mm i periferni vertikalni lansirni sustav (PVLS) Mk 57 sposoban za ispaljivanje raznovrsnih projektila, uključujući projektili Evolved SeaSparrow Missile, Standard Missile-2 i Tomahawk.

Prvi brod nove klase nosača zrakoplova na nuklearni pogon američke RM, Gerald R Ford (CVN 78) na putu je priprema za primopredajnu pokusnu plovidbu i dostavu u zadnjem kvartalu fiskalne 2016. godine, objavio je 16. svibnja vodi-

telj programa kapetan Chris Meyer. Zgotovljenost nosača je na razini 98 % u brodogradilištu Newport News Shipbuilding u Virginiji kompanije Huntington Ingalls Industries. Preostalih 2 % odnose se na nedovršena primopredajna ispitivanja. Dužnosnici američke mornarice objavili su 17. svibnja kako se ponuda za fazu izrade radioničke projektnе dokumentacije podmornica koje će zamijeniti nuklearnu klasu Ohio očekuje u skoroj budućnosti. Pretходno odabran kao glavni izvođač radova, General Dynamics Electric Boat (GDEB) podnio je svoju ponudu Naval Sea Systems Commandu (NAVSEA) 20. svibnja. Pregovori će započeti sredinom ove godine, a potpis ugovora zakazan je za njezin posljednji kvartal.

M. PTIĆ GRŽELJ

Ilustracija: KAI

ODLUKA O MOTORU ZA KF-X

Glasnogovornik južnokorejske Agencije za obrambene akvizicije (DAPA) 26. je svibnja objavio ime tvrtke koja će opremiti motorima budući lovački zrakoplov KF-X (**Korean Fighter eXperimental**). To je američki General Electric, čija je ponuda nadmašila europski konzorcij koji pod imenom Eurojet predvode britanski Rolls-Royce i njemački MTU. Inače, glavni je izvođač projekta razvoja zrakoplova domaća tvrtka Korea Aerospace Industries (KAI), koja je u ožujku prošle godine pobijedila na tenderu s ponudom koju je formirala zajedno s američkim Lockheed Martinom. U međuvremenu je došlo do nekih zastoja, jer je američka vlada stopirala transfer četiriju od 25 traženih tehnologija, jedna od njih uključuje aktivno skenirajući radar (AESA). Južna Koreja do 2032. namjerava stvoriti flotu od 120 domaćih aviona nove generacije i za projekt je sprema izdvojiti 15,2 milijardi dolara. Projektu se kao *mlađi partner* priključila Indonezija koja će sudjelovati u 20 % troškova, a u razvojno-proizvodnom procesu trebalo bi sudjelovati 100 indonezijskih radnika. Otočnu će zemlju uglavnom predstavljati tvrtka PT Dirgantara Indonesia (PTDI) sudjelujući u proizvodnji aviona kojima će se služiti njihovo ratno zrakoplovstvo.

D. VLAHOVIĆ

DIJSKOG SCORPENEA

ca tipa Scorpene francuskog DCNS-a. Osnovne brodograđevne karakteristike očituju se u duljini preko svega 66,4 m, najvećoj širini 6,2 m te gazu trupa od 5,8 m. Temeljno naoružanje sastoji se od šest torpednih cijevi kalibra 533 mm koje rabe protubrodske projektili SM-39 Exocet Block 2. Pogonjene su četirima MTU 12V 396 SE84 dizelskim motorima, najveće podvodne brzine 20 čv, a površinske brzine od 11 čv. Podmornice imaju

doprav 6500 NM pri 8 čv i osiguravaju smještaj za 31 člana posade uključujući šest časnika. Daljnja ispitivanja Kalvarija zakazana su za iduće mjesecе, uključujući testiranja zaronu, akustična ispitivanja te ispitivanja borbenih sustava s ciljem potvrde inicijalnih operativnih sposobnosti. Ulazak u operativnu uporabu predviđen je za rujan, no izglednja je terminska opcija do kraja godine.

M. PTIĆ GRŽELJ

A soldier in camouflage gear and a ghillie suit, heavily camouflaged against pine branches, holding a rifle. The word "HRV" is overlaid in large letters on the right side.

STRELJAČKO NAORUŽANJE

Foto: Davor KRIN

Snajperski binom pripadnika OSRH u ožujku 2011. sa snajperom MACS tijekom obuke u vojarni "Josip Jović" u Udbini. Snajperi hrvatske proizvodnje nalaze se od Domovinskog rata na popisima naoružanja naše vojske

ATSKI SNAJPERI

Na početku Domovinskog rata hrvatska vojna industrija stvorila je i razvila prve domaće snajpere u različitim kalibrima. Najpoznatiji su MACS i RT-20...

Dosad najpoznatija snajperska puška razvijena za potrebe Hrvatske vojske i OSRH je MACS M2-A u velikom kalibru 12,7 x 99 mm. Kalibar je odabran jer je taj metak uvelike bio korišten tijekom Domovinskog rata, a i već dugo prisutan na tržištu. Poznat je i kao .50 BMB (Browning Machine Gun) gdje .50 označuje 0,50 inča, tj. 12,7 mm.

Konstrukcija snajpera velikog kalibra 12,7 mm ima posebne zahtjeve koje treba riješiti, od velikog trzaja i udarnog vala, preko mase oružja i duljine, sve do podizanja prašine pri gađanju koja ometa i otkriva strijelcu. Gađanje na velikim udaljenostima zahtjeva i uporabu nožica te kvalitetnog optika s velikim povećanjem i mogućnošću brzog zahvata cilja.

Cijev MACS-a izrađena je posebnom tehnologijom od kvalitetnog materijala. Duga je 780 mm, što je 43 mm dulje u odnosu na cijevi poznatih proizvođača (Barrett, McMillan). Ukupna duljina puške iznosi 1460 mm.

SPRETNOST BRAVLJENJE

Puška je jednometna, repetirka. Bravljenje se obavlja s pomoću devet bradavica raspoređenih u tri reda čime se postiže bolja integriranost konstrukcije i čvrstota. U usporedbi s rješenjima s dvjema bradavicama, površina nalijeganja povećana je za gotovo 50 posto. Zatvarač je pri bravljjenju potrebno zakretati za samo 60 stupnjeva čime se olakšava i ubrzava rukovanje puškom.

Na tijelu zatvarača nalaze se uzdužni žljebovi koji smanjuju njegovu površinu čime mu se olakšava kretanje u kućištu, a djelomice mu je smanjena i masa.

Na tijelu zatvarača izbušene su rupice kako bi se barutnim plinovima, koji su pod velikim tlakom, po potrebi moguće istjecanje. Na čelu zatvarača ugrađeni su izvlakač i izbacivač.

Na desnoj strani kućišta,iza zatvarača, nalazi se kočnica. Povlačenjem poluge kočnice prema natrag, puška se koči tako što se onemogućuje potapanje zapinjača. Kako bi se smanjio velik trzaj puške, na cijev je ugrađena trokomorna plinska kočnica s bočnim otvorima izrađenim pod određenim kutom koja smanjuje trzanje za gotovo 60 posto.

PUŠKA OD 12 KG

Kundak puške ergonomski je oblikovan, izrađen lijevanjem od lake slitine, a zatim zaštićen crmom epoksidnom bojom. Oslonac kundaka izrađen je od gume i može se postaviti u tri različita položaja. Na gornjoj strani kundaka pričvršćen je gumeni oslonac na koji se naslanja obraz strijelca. Za stabilnost i preciznost gađanja puška ima kvalitetne potporne nožice Parker Hale koje omogućuju oslanjanje na visini od 215 mm do 295 mm. Oba kraka nožica mogu se prilagođivati po visini neovisno jedan o drugom što je važno pri gađanju s neravnog terena.

Masa same puške (bez nožica i ciljnika) iznosi 11,3 kg. Kad se doda masa nožica (0,4 kg) te optičkog ciljnika (0,7 kg) ukupna se masa penje na 12,4 kg.

Na pušku MACS M2-A proizvođač je montirao kvalitetan optički ciljnik Kahles ZF-84 10 x 42 s mogućnosti brzog skidanja i postavljanja. Koničanica ciljnika izvedena je u obliku križa. U donjem dijelu vidnog polja postavljene su oznake za orientacijsko određivanje udaljenosti do cilja. Ciljnik je prilagođen za gađanje na udaljenostima do 1400 m, a radi zaštite od mehaničkih oštećenja na njega su postavljeni zaštitni poklopci koji se prije uporabe skidaju.

UZ POZNATE MODELE

Prilikom postavljanja u transportni položaj, na pušku se stavlja dodatna zaštitna navlaka koja obuhvaća cilj-

nik i kućište, a u kojoj je smješten pribor za čišćenje. Kad prilikom transporta postoji mogućnost oštećivanja optičkog ciljnika, može se skinuti s puške te postaviti u posebno ležište u navlaci. Navlaka se tad koristi kao torbica i nosi odvojeno od puške.

U cilju smanjivanja ukupne mase konstruktor je pokušao smanjiti masu pojedinih pozicija na puški. Tako je napravljena lakša cijev te su olakšane još neke pozicije. Ukupna masa novijeg modela puške iznosi 8,43 kg što je znatno smanjenje. Radi lakšeg transporta napravljen je preklonji kundak što omogućuje da se ukupna duljina puške smanji s 1,44 m na 1,17 m, što je posebno važno kad se puška transportira automobilom.

Rezultati postignuti prilikom gađanja tijekom Domovinskog rata potvrđuju da se puška MACS M2-A može po svojim rezultatima mjeriti s ostalim poznatim puškama velikog kalibra. Najbolji učinci postižu se specijalno laboriranim streličnjom, premda je i uporaba standardnih metaka (s običnim ili probojno-zapaljivim zrnom) dala sasvim zadovoljavajuće rezultate.

DVIJE NOVE INAČICE

Teška snajperska puška MACS M3 poboljšana je inačica prethodnog modela MACS M2-A, također u kalibru 12,7 x 99 mm (Browning .50). Naučinkovitije rezultate postiže na udaljenostima do 1500 m. To je također jednometna repetirka izrađena u bull-pup konceptu s trokomornom plinskom kočnicom koja umanjuje trzaj i razbija bljesak iz

TAKTIČKO-TEHNIČKE ZNAČAJKE PUŠAKA MACS			
	MACS M2-A	MACS M3	MACS M4
Kalibar		12,7 x 99 mm	
Masa puške	11,3 kg	7,65 kg	11,6 kg
Masa nožica	0,4 kg	0,45 kg	0,45 kg
Masa optičkog ciljnika	0,7 kg	0,7 kg	0,8 kg
Masa puške s nožicama i cilnjikom	12,4 kg	8,8 kg	12,8 kg
Duljina puške	1460 mm	1110 mm	1480 mm
Duljina cijevi	780 mm	760 mm	782 mm
Kapacitet	jedan metak	jedan metak	pet metaka
Učinkoviti domet		1500 m	
Optički ciljnik	Kahles ZF10 x 42		Kahles 312 3-12 x 50

STRELJAČKO NAORUŽANJE

oružja. U odnosu na prethodni model, cijev je skraćena na 760 mm, što je utjecalo na masu, pa masa puške bez dodatne opreme iznosi svega 7,65 kg. Skraćenje cijevi nije bitnije utjecalo na balističke značajke, početna brzina zrna je 850 m/s i manja je samo 5 m/s od modela MACS M2A. Ukupna masa puške, uključujući optički ciljnik i teleskopske nožice, iznosi 8,8 kg. Prema željama korisnika, na pušku se može postaviti optički ciljnik Kahles ZF 10x42 ili Kahles K-312 3-12x50. Uzdužni žlebovi na zatvaraču smanjuju njegovu masu i površinu te potrebu za održavanjem i omogućuju neometan rad. Tri plinska otvora na zatvaraču omogućuju da visoki tlak plinova izide bočno što povećava sigurnost rukovanja.

Najnovija inačica teškog snajpera MACS M4 jednakog je kalibra i repetirka, a kapacitet spremnika iznosi pet metaka. Klasične je konstrukcije, s jednakim skeletnim kundakom kojem se može prilagoditi gurneni oslonac za lice i stražnji dio te monopod jer nije *bull-pup* konfiguracija. Nožice su jednake kao na prethodnom modelu, prilagodljive *Parker Hale*. Jednaki su i optički ciljnici, Kahles ZF 10x42 ili Kahles K-312 3-12x50, kao i plinska kočnica te zatvarač. Najveća je razlika u ukupnoj duljini pa je M4 dulja 370 mm (1480 mm), cijev je dulja 22 mm (782 mm), a masa je veća četiri kilograma (12,8 kg) u odnosu na M3. Pušku proizvodi tvrtka SCAM Marine iz Viškova.

ODMAK OD PROTOTIPA

Najzapaženija je snajperska puška/ručni top hrvatske proizvodnje RT-20 M1 tvrtke JLM Perković iz Matulja. Odgovor zašto je to oružje nazvano *topom* proistječe iz kalibra 20 mm i učinkovitog djelovanja na cilju, iako se po konstrukciji (mala masa, ugrađen optički ciljnik i mali trzaj), kao i po taktičkim radnjama (ručno prenošenje i izravno gađanje) može svrstati u snajperske puške.

U svijetu nema velikog broja snajperskih pušaka/topova u tom kalibru zbog velike energetske moći te problema oko trzanja. Tako je nekoliko modela uspjelo proći fazu prototipskog razvoja, primjerice švicarsko-njemački Solothurn S18-1000, japanski Type 97, američki Anzio 20 mm u dvjerna inačicama te južnoafrički modeli NTW-20 i SR-20 koji nisu zabilježili komer-

MACS M4 zadnja je inačica te puške. Vraćene su veće dimenzije u odnosu na M3, slične onima koje su karakterizirale izvorni M2-A

cijalni uspjeh na međunarodnom tržištu naoružanja. RT-20 je zbog originalnog koncepta i brzog ratnog razvoja i globalno važan. Prvi primjerici koji nisu bili čisto probni proizvedeni su 1992., vjerojatno u drugom dijelu godine. Podaci o prvoj uporabi nisu precizni, ali to je najvjerojatnije bilo 1993. godine. Proizvodnja RT-20 odvijala se u malim serijama od kojih je gotovo svaka bila više-manje različita od prethodne.

NIZ ZADAĆA

RT-20M1 namijenjen je obavljanju specijalnih zadaća na udaljenosti-ma do 2000 metara, prije svega za onesposobljavanje većih sredstava, vozila (neborbenih i lakih oklopnih), zrakoplova, raketa, radara i sl. Sve je važnija primjena i za uništavanje mina i različitih eksplozivnih naprava koje se mogu naći na bojištu. S RT-om se u praksi ne djeluje po ljudstvu pa ekstremna preciznost nije ni bitna. Topom rukuje strijelac, a može mu pomagati poslužitelj. Konstrukcija topa

omogućuje izravno gađanje pojedinačnom paljborom, a zbog relativno male ukupne mase od 19,8 kg prenosi se samo s pomoću transportnog samara. Masa prve inačice RT-20 iznosi je više od 26 kg. Sastavni dijelovi RT-20M1 su sljedeći: cijev s plinskom kočnicom, spojnica za posudbu barutnih plinova, cijev kompenzatora trzaja, kućište glavnog mehanizma, zatvarač, mehanizam za okidanje s kočnicom, usadnik s kundakom, potporne nožice, optički ciljnik s podešivom montažom, transportni samar i zaštitna torbica s priborom za čišćenje i održavanje. Cijev topa izrađena je posebnom tehnologijom od kvalitetnog čelika.

Pripadnik ratne 9. gardijske brigade Vukovi sa snajperom EMM 992, prvim koji je u neovisnoj Hrvatskoj otisao dalje od razine prototipa

Foto: Tomislav BRANDT

Foto: SCAM Marine

Vodište zrna ožlijebljeno je s osam žlebova i osam polja s korakom uvijanja 508 mm udesno. Cijev je predviđena za ispaljivanje do cca 2000 metaka. Na prednjem dijelu cijevi nalazi se u čvrstom spaju plinska kočnica koja smanjuje energiju trzanja nakon opaljenja, s pomoću otvora za bočno istjecanje plinova raspoređenih u dva reda. Na srednjem dijelu preko spojnica s plinskom komorom za posudbu barutnih plinova učvršćen je dodatni kompenzator trzaja na načelu odvođenja dijela barutnih plinova u suprotnom smjeru od smjera gađanja. Na takav se način prilikom opaljenja ostvaruje uravnoteženje sila koje djeluju na top tako da su njegova stabilnost i trzaj prihvataljivi za strijelca.

IZBJEGAVANJE UDARCA

Zatvarač topa cilindrična je oblika, a sastoji se od tijela, udarne igle, zatvarača i dviju udarnih opruga, izvlakača, izbacivača te spojnice. Klasični

okretno-čepni zatvarač ima tri reda bradavica, a jednako je rješenje i na MACS-2A. Prednosti su takvog rješenja bolja integriranost konstrukcije i veća čvrstoća što je vrlo važno prilikom ispaljivanja jakih metaka. Sam položaj zatvarača je dobar, iako suprotan od uobičajenog, tj. na klasičnim puškama na kojima je zatvarač u visini glave strijelca uvijek se nalazi s desne strane jer se glava naslanja na lijevu stranu oružja. Ovdje je zatvarač daleko iza glave i bilo kojeg dijela tijela koji je u dodiru s oružjem (tijelo je zakošeno u lijevu stranu radi izbjegavanja vrućih plinova koji izlaze na stražnjem kraju), pa je svakako bolje rješenje da bude na lijevoj strani oružja jer tako za rukovanje zatvaračem strijelac ne mora izvoditi nikakve radnje preko vrućeg oružja niti se podizati i mijenjati stranu (povećavajući pritom svoju siluetu), nego mu je sve dostupno iz osnovnog položaja. Odvođenje barutnih plinova i Venturijeva cijev također su dobro riješeni. Protutrzaj iz Venturijeve ci-

Foto: Agencija Alar

Snajper M3 kalibra 12,7 x 99 mm najmanji je i najlakši MACS. Skraćenje cijevi nije bitnije utjecalo na balističke značajke

jevi nastupa tek nakon što je metak napustio cijev, a time se istodobno osiguravaju preciznost i smanjenje udara u tijelo strijelca. Dodatnu kompenzaciju trzaja pruža i plinska kočnica na ustima cijevi. Realno je pretpostaviti da se u cijev odvodi najviše 20 % barutnih plinova što ne smanjuje bitno brzinu i energiju zrna.

DVA POLOŽAJA KOĆNICE

Kao kod MACS-a, i na zatvaraču RT-20 nalaze se uzdužni žlebovi i rupice za bočno istjecanje barutnih plinova. Na čelu zatvarača je izvlakač, a nasuprot njemu izbacivač tako da do izbacivanja čahure dolazi u trenutku kad čahura prilikom izvlačenja nađe na otvoren dio kućišta topa. Ručni top opremljen je mehaničkom kočnicom s dvama položajima. Guranjem ručice prema naprijed kočnica je u položaju "F" (Fire) i RT je spreman za okidanje. Guranjem ručice prema natrag u položaj "S" (Safety) kočnica je uključena i okidanje nije moguće. Kundak je namijenjen za vezu kućišta s cijevi te postavljanje potpornih nožica na prednjem dijelu. Izrađen je od lake slitine i zaštićen specijalnom bojom otpornom na mehanička oštećenja i različite klimatske uvjete. Na dijelu koji se naslanja na rame strijelca i na okomitom dijelu gdje se top upire u rame nalazi se jastučić.

Potporne nožice namijenjene su za oslanjanje prednjeg dijela topa, u cilju zauzimanja što povoljnijeg položaja za pouzdano i udobno ciljanje. Nožice imaju mogućnost teleskopskog izvlačenja na visinu od 250 do 375 mm. Lijevu i desnu nožicu moguće je neovisno podešavati po visini. Prilikom transporta mogu se preklopiti prema naprijed, a po potrebi i skinuti.

Transportni samar služi za prenošenje topa na leđima. Postavlja se s desne bočne strane topa u ožlijebjeni pri-

Foto: Tomislav BRANDT

MACS M2-A prikazan je na nedavnom taktičko-tehničkom zboru OSRH na proslavi 21. obljetnice VRO Bljesak u Okučanima

STRELJAČKO NAORUŽANJE

Foto: Ivan Galović

hvatač sa zadržaćem. Konstrukcija i prikopčavanje omogućuju djelovanje topa bez skidanja samara.

TRI STUPNJA NAGIBA

Optički ciljnik marke Kahles K 312 II (3-12x50) namijenjen je za neposredno dnevno ciljanje i gađanje na udaljenostima do 2000 m. S gornje strane nalazi se regulator udaljenosti koji je namijenjen za pomicanje končnice po visini (u osnovnom položaju "0"), a s lijeve strane regulator pravca namijenjen za pomicanje končnice po pravcu (u osnovnom položaju "0"), prilikom podešavanja točnosti gađanja topom – upucavanja. Okular i objektiv ciljnika u transportu se štite od mehaničkih oštećenja zaštitnim kapama spojenim rastezljivom trakom. Optički ciljnik jednostavno se

**Demonstracija
zauzimanja položaja
strijelca s RT-20M1.
Potrebno je leći
ukošeno u odnos
na oružje zbog
izbjegavanja
udara plinova**

postavlja na Picatinny šinu na kojoj se pozicija montaže može podešavati prema potrebljima strijelca. Kad je određena pozicija, ciljnik se učvrsti dvjema leptirastim maticama i tako u potpunosti fiksira.

Nosač optike ima mogućnost podešavanja nagiba u trima stupnjevima: 30 MOA, 75 MOA i 180 MOA (Minute of Angle – kutna minuta). Položaj odnosno nagib montaže ovisi o željenoj udaljenosti gađanja.

PALJBENI POLOŽAJ

Priprema paljbenog položaja podrazumijeva uređenje naslona za postavljanje topa na potporne nožice. Konstrukcija topa nalaže pripremu naslona za sjedeći ili stoeći stav. Naslon za potporne nožice treba biti ravan i dovoljno tvrd, oslobođen bočnih

prepreka u razini plinske kočnice, kao i iza topa u prostoru djelovanja povratnih plinova iz cijevi kompenzatora trzaja.

Zbog djelovanja barutnih plinova na plinsku kočnicu i njihova istjecanja kroz cijev kompenzatora trzaja, obvezno je imati prostor bez ljudi i predmeta od najmanje pet metara: s obiju bočnih strana u razini plinske kočnice i iza topa u kutu od 30 stupnjeva.

Top se puni streljivom tako da poslužitelj ili sniperist, stojeći ili klečeći s lijeve strane topa (iza strijelca), desnom rukom otvara zatvarač, a lijevom, pritiskom nadolje, pridržava top preko kundaka ili cijevi kompenzatora. U ležište kućišta lijevom rukom ulaze metak koji potiskivanjem i bravljnjem zatvarača desnom rukom ubacuje u cijev. Strijelac za to vrijeme, u izabranom stavu za gađanje, pridržava

top naslonjen na desno rame i drži prst izvan rukohvata s okidačem. U posebnim situacijama strijelac može sam puniti top.

PREBAČAJ I PODBAČAJ

Strijelac prilikom ciljanja zauzima položaj tako da top čvrsto osloni na rame i rukohvat uhvati objema rukama, s desnim kažiprstom na okidaču. Oko kojim se cilja treba udaljiti približno 15 cm od okulara i paziti da položaj končanice bude strogo okomit, koristeći vodoravnu i okomitu crtu končanice.

Ako cilj nije u razini topa ili ako dolazi do prebačaja ili podbačaja pogotku u odnosu na cilj, može se korigirati putanju projektila tako da se zakrene *buban po visini* na optičkom ciljniku. Ako je podbačaj, buban se zakreće u desnu

stranu (u smjeru kazaljke na satu), a ako je prebačaj u suprotnom smjeru. Kod te, kao i kod većine takvih pušaka velikog kalibra, strijelac nakon opaljenja gubi cilj iz vidnog polja. Ipak, koncept i namjena tih pušaka je gađanje objekata, a ne ljudi, na relativno velikim udaljenostima, pa se zato i nazivaju *antimaterijalne*. Dakle, nije ideja *antimaterijalnih* da brzo gađaju, nego točno, precizno i učinkovito (prvim metkom). Brzina može ponekad biti presudna, ali nije najbitnija.

POPUT KLASIČNE PUŠKE

Oružje je unatoč dimenzijama i masi sasvim dobro oblikovano i vrlo se lijepo drži, kao svaka klasična puška. Glavna je razlika što tijelo mora biti pod kutom radi izbjegavanja udara plinova, otrplike kao kod netrzajnog

TAKTIČKO-TEHNIČKE ZNAČAJKE RT-20

Vrsta	Ručni top
Kalibar	20x110 mm
Duljina cjevi s plinskom kočnicom	1020 mm
Masa puške bez nožica i ciljnika	17,40 kg
Masa puške s nožicama i cilnjikom	19,80 kg
Učinkovita udaljenost gađanja	2000 m
Najveći domet	8000 m
Optički ciljnik	Kahles K 312 II 3-12x50

Foto: JLM Perković

Moćni snajper/ručni top RT-20 jedan je od prepoznatljivih proizvoda hrvatske obrambene industrije u svijetu

topa. Dobro je riješeno kašnjenje trzaja tako da do udara, trzaja i pomicanja puške dolazi tek nakon što je metak napustio cijev. Učinak pucnja je takav da i strijelac doživljava mali šok od bljeska, eksplozije i dinamičkog udara/trzaja tako da je bez obzira na konstrukcijsko rješenje zatvarača i okvira teško brzo ispaliti sljedeći metak. Ukratko: učinak projektila 20 mm i cijelog sustava takav je da je potrebno određeno vrijeme prije nego što strijelac ponovo postigne fiziološke uvjete za ciljanje na 2000 m (disanje, puls, tonus mišića, odmorne oči nakon bljeska itd.).

Pražnjenje topa obavlja se izvlačenjem ispaljene čahure iz ležišta cjevi tako da se odbravi zatvarač i povuče unatrag. Odvrtanjem zatvarača, Zub izvlakača izvlači čahuru iz ležišta, a izbacivač je odvaja iz čela zatvarača.

Top se čuva i skladišti kompletan, odložen na nožice, u suhoj prostoriji. Transport i čuvanje u drvenom sanduku moguće je i s montiranim optičkim ciljnikom. Prema potrebi optički ciljnik odlaže se u futrolu torbice s priborom.

RATNE PREDNOSTI

RT-20 imao je nekoliko prednosti tijekom Domovinskog rata. Prvo, manje je mase nego klasičan jednocijevni top 20 mm M55, a to znači da se lakše postavlja na željeno mjesto i prebacuje s jednog položaja na drugi. Prednost je još izraženija kod novog modela RT-20M1 čija masa iznosi svega 20 kg. Prednost je i u većoj preciznosti u odnosu na ostale topove jednakog kalibra zbog ugrađenog optičkog ciljnika, što je do sad bila odluka samo snajperskih pušaka. U odnosu na oružje manjeg kalibra, npr. teške strojnice ili puške kalibra 12,7 mm, prednosti se ogledaju u većoj učinkovitosti te razornoj moći i probojnosti metka 20 mm. Može se zaključiti da je riječ o kvalitetnom oružju za specijalne namjene i da potencijalna korist daleko nadmašuje sve nedostatke. Budući da je masa oružja sad manja, nije problem ni dulji hod do paljbenog položaja. Snajperi i ručni top proizvedeni u Domovinskom ratu odigrali su značajnu ulogu i imali su istaknuto mjesto u naoružavanju postrojbi HV-a. Daljnjim razvojem dolaze poboljšani modeli koje očekuje dugo razdoblje operative uporabe, sve širi raspored zadaća koje će obavljati i u skladu s tim sve opsežnije modifikacije koje nosi tehnološki razvoj.

PODMO OD 50 MILIJA

Aktualne australske podmornice klase Collins zapravo su veće i modificirane inačice klase Västergötland švedskog brodograditelja Kockumsa. Izgrađene su tijekom devedesetih i početkom dvadesetih i projektirane s radnim vijekom od tridesetak godina. Prva podmornica u klasi HMAS "Collins" trebala bi biti povućena iz operativne uporabe oko 2025. godine. Klasa Collins djeluje u širokom rasponu geografskih i oceanografskih uvjeta, od hladnog Južnog oceana doropskih područja Koraljnog, Arafurskog i Timorskog mora. Nosi se, dakle, s velikim promjenama u temperaturi, slanosti i

— ▲ —
**Iznenadujući
pobjednik: ilustracija
francuskog projekta
dizelsko-električne
podmornice Shortfin
Barracuda Block 1A
temeljene na nuklearnoj
podmornici
klase Barracuda koja
se gradi za potrebe
francuskog RM-a**

gustoći morske vode, kao i s različitim klimatskim uvjetima.

Podmornice australskog RM-a primjenjuju strategiju odvraćanja, vršeći ophodnje u teritorijalnim vodama Australije i okolnih zemalja. Osim toga, prikupljaju obavještajne podatke presretanjem elektroničke komunikacije te pomažu u zadaćama operativcima specijalnih snaga. Matična im je mornarička baza Stirling u blizini Pertha, Zapadna Australija. Zbog strateških interesa u Perzijskom zaljevu i na sjevernom Pacifiku, plove na velikim udaljenostima. Upravo zahtjev za dostatnim dosegom plovidbe i autono-

mijom rezultirao je razvojem klase Collins koja uključuje mogućnosti transporta velike količine goriva, velike motore i dovoljan kapacitet baterija. Međutim, tehnološka poboljšanja omogućila su i manjim klasama dizelsko-električnih podmornica, poput njemačke Type 214 i nizozemske klase Walrus, postizanje doseg plovidbe i autonomije slično kao kod Collinsa.

POVIJEST PROGRAMA

Podmornice su najsloženiji, najosjetljiviji i najskuplji plovni objekti vojnomornaričke tehnologije. Od strateške su važnosti za Australiju i ključni

RNICE RDI DOLARA

Krajem travnja objavljena je vijest koja se dugo čekala na dalekom kontinentu, ali i u stručnim krugovima širom svijeta: Australija se najzad odlučila za ponuđača koji će sudjelovati u realizaciji SEA 1000, programa izgradnje buduće generacije konvencionalnih podmornica za svoju Ratnu mornaricu...

element u planiranju pomorske i nacionalne sigurnosti te sigurnosti gospodarstva koje ovisi o sigurnim plovnim putovima. Australija stoga ima potrebu za najboljom mogućom klasom podmornica.

Program budućih podmornica SEA 1000 podrazumijeva cijenom pristupačne, regionalno dominantne, konvencionalne podmorničke sposobnosti, održive u skoroj budućnosti. SEA 1000 najveći je program vojnomornaričke nabave u australskoj povijesti i investicija od 50 milijardi australskih dolara. Izazov je po opsegu i složenosti bez presedana u australskoj povijesti, a cijela će priča

trajati i do nekoliko desetljeća. U ranoj fazi pripreme programa, početkom dvijetusućitih, bila su identificirana četiri moguća smjera razvoja oblikovnog rješenja buduće generacije podmornica. Prvi je bila nabava tržišno dostupnog (*off the shelf*) dizajna, drugi izmjena tržišno dostupnog dizajna sukladno australskim zahtjevima, treći razvoj unaprijeđene inačice klase Collins, a četvrti razvoj nove klase podmornica.

NIČEGA NA POLICAMA

Početnim pregledom ponude zaključeno je kako ne postoji podmornica s polica, tj. na tržištu dostupno obli-

kovno rješenje za australske jedinstvene taktičko-tehničke zahtjeve. Australiska vlada pokrenula je stoga natječaj za odabir međunarodnog partnera za projektiranje i izgradnju nove generacije podmornica. Program uključuje saveznu i državne vlade, obranu, industriju i sveučilišta te australiske međunarodne partnerne.

U prosincu 2007. tadašnji ministar obrane Joel Fitzgibbon objavio je da je započelo planiranje zamjene podmornica klase Collins (program označen kao SEA 1000). Projektni ured SEA 1000 uspostavljen je u okviru Uprave za materijalne resurse Ministarstva obrane u listopadu 2008. godine. U veljači 2009. kontraadmiral Rowan Moffitt imenovan je voditeljem programa.

Dokument iz 2009. godine Obrana Australije u azijsko-pacifičkom stoljeću: oružane snage 2030. potvrdilo je projekt zamjene podmornica i najavilo da će flota nove klase s Collinsovih šest biti povećana na dvanaest plovila. Argumenti su rastući broj i sofisticiranost azijsko-pacifičkih ratnih mornarica (osobito podmorničarskih flota), potreba za podmorničkim zadaćama u bilo kojem sukobu i veća mogućnost odvraćanja koje može pružiti povećana podmornička flota. U prosincu 2011. prethodno odbačeni projekti podmornica dostupni na svjetskom tržištu ponovno se počinju razmatrati.

POMICANJE ROKOVA

U skladu s prvim planovima, ulazak nove klase u operativnu uporabu australskog RM-a osigurao bi se i prije predviđenog roka raspreme HMAS "Collins" tijekom 2025. godine. Australiska je vlada objavila financiranje početne faze projektiranja tek 3. svibnja 2012. Faza se odnosila na studije za odabir oblikovnog rješenja nove klase podmornica, projekte Organizacije za obrambenu znanost i tehnologiju namijenjene uspostavljanju parametara za propulzijsko-pogonski sustav, borbeni sustav i sustav smanjene zamjetljivosti (*stealth*). Podrazumijevalo se i pokretanje programa za razvoj znanja i vještina iz područja brodograđevne industrije potrebnih za samu gradnju podmornica.

Revizijom programskog vremenskog okvira tijekom 2012., planirano je zaključenje preliminarne faze 2013., odobrenje prvog prolaza početkom 2014. i odobrenje drugog prolaza 2017. godine. To je pomaknulo predviđanje ulaska u upo-

Prva podmornica istoimene klase Collins prilikom ulaska u sidnejsku luku. Unatoč nedavno definiranoj zamjeni, klasi predstoji još niz godina operativne uporabe

Foto: Royal Australian Navy

RATNA MORNARICA

Foto: RAN

rabu prve podmornice nove klase za razdoblje nakon 2030. godine.

JAPANSKI FAVORITI

Od početka najveće je pitanje bilo koja će tvrtka projektirati i voditi izgradnju podmornica. Određena su nagađanja potaknuli australsko-japanski Dogovor o zamjeni oružane tehnologije iz rujna 2012. i Sporazum o razmjeni obrambene tehnologije iz srpnja 2014. godine. Mnogi su ih shvatili kao korak prema suradnji na razvoju podmornice. Primjerice, u medijima se govorilo o integraciji tehnologija s japanskim podmornicama klase Sōryū, poput zračno neovisne propulzije (AIP) te Stirlingovih motora koje je švedski Kockums po licenciji prodao Kawasaki. Spominjala se i mogućnost ugradnje hidrodinamičkih sposobnosti japanskih podmornica u potencijalno oblikovno rješenje programa SEA 1000.

Do studenog 2014. još uvijek nisu bili pripremljeni početni taktičko-tehnički zahtjevi te su dane preporuke da se izrade tijekom 2015. godine. Au-

**HMAS "Dechaineux", HMAS "Waller" i HMAS "Sheean", dizelsko-električne podmornice klase Collins.
Njihove će nasljednice također imati velike smještajne kapacitete i doseg plovidbe, ali bit će kudikamo modernije**

stralska vlada isključila je u prosincu 2014. mogućnost javnog nadmetanja za utvrđivanje oblikovnog rješenja nove podmornice, pozivajući se na preostalo ograničeno vrijeme pred raspremu prve podmornice klase Collins. Iako su nagađanja o izravnoj nabavi od japanskih brodograditelja još bila aktualna, u siječnju 2015. australski ministar obrane Kevin Andrews naveo je kako Vlada još uvijek razmatra i mogućnosti koje nude europski brodograditelji: ThyssenKrupp Marine Systems iz Njemačke, Saab

iz Švedske i partnerstvo francuskih tvrtki Thales i DCNS.

NAJAVE IZ 2015.

Australska vlada signalizirala je 8. veljače 2015. da će izbor oblikovnog rješenja i odabir brodograđevnih opcija biti konkurentan, a već je idućeg dana najavljen tzv. natječajni proces evaluacije, uz mogućnost gradnje podmornica u Australiji. Vlada je vrlo brzo, 20. veljače, javno najavila tri ključna strateška zahtjeva koja će se uzeti u obzir: doseg plovidbe i autonomiju slične klasi Collins, vrhunske performanse senzora te smanjenju radarsku i senzorsku zamjetljivost u odnosu na klasi Collins, kao i borbeni sustav i torpeda Mark 48 Mod 7 zajednički razvijena između SAD-a i Australije kao borbeni sustav i temeljno naoružanje budućih podmornica. Vlada je također najavila natjecanje između ThyssenKrupp, francuskog partnerstva Thalesa i DCNS-a te japanskog dizajna temeljenog na Sōryū. U izvješću OS-a iz 2009. stoji kako je nova, buduća klasa podmornica

Ilustracija njemačkog koncepta dizelsko-električne podmornice Type 216 koji je ušao među tri zadnja kandidata

Ilustracija: ThyssenKrupp Marine Systems

GLAVNE BRODOGRAĐEVNE ZNAČAJKE PONUĐENIH OBLIKOVNIH RJEŠENJA

Naziv	Shortfin Barracuda Block 1A	Type 216	klasa Sōryū
Brodograditelj	DCNS	TKMS (ThyssenKrupp Marine Systems) HDW	Mitsubishi Heavy Industries i Kawasaki Shipbuilding Corporation
Duljina	97 m	89 m	84 m
Istisnina	4500 t – površinska 4000 t – podvodna	cca 4000 t – površinska 4200 t – podvodna	2950 t – površinska 4200 t – podvodna
Pogon i propulzija	1 × motor s trajnim magnetima snage 7 MW 4 × dizelski alternator	Pogonski motor: Permasyne motor dizelski generatori: 4 × 12V 4000 AIP; 4 × PEM FC modula 120 kW i 2 × metanolski reformer Skladištenje energije: litij-ionske baterije	Dizelski motori: 2 × Kawasaki 12V 25/25 SB tip dizelskog motora AIP motor: 4 × Kawasaki Kockums V4-275R Stirling
Najveća brzina		+ 20 čvorova – podvodna	13 čvorova – površinska 20 čvorova – podvodna
Tranzitna brzina	14 čvorova *	10 čvorova	6,5 čvorova
Doseg plovidbe	18 000 NM*	10 400 NM – 10 čvorova	6100 NM – 6,5 čvorova
Autonomija	tri mjeseca *	do 80 dana – autonomija jedna zadača četiri tjedna – AIP pogon	?

*Prikazana obilježja odnose se na inačicu podmornice na nuklearni pogon

Objekti brodograđevne tvrtke ASC u brodogradilištu ACS North u Osborneu, Južna Australija. Tvrta sa sjedištem blizu Adelajde specijalizirana je za gradnju i remont podmornica australskog RM-a

australskog RM-a zamišljena kao klasa od ukupno 12 plovnih jedinica, istisnine do 4000 t. Osim torpedima i protubrodskim raketama, bila bi naoružana krstarećim raketama za napade na kopnene ciljeve, sposobna za podvodni izlazak i povratak pripadnika specijalnih snaga te opremljena sredstvima i opremom za motrenje i prikupljanje obaveštajnih podataka. Izgledno je kako će nove podmornice biti opremljene američkim borbenim sustavom AN/BYG-1.

STOP NUKLEARNO!

Odluka o izboru propulzijsko-pogonskih sustava budućih podmornica usko je vezana uz utvrđivanje operativnog doseg plovidbe, autonomije i značajki smanjene zamjetljivosti. Postoje dva temeljna tipa pogonskog sustava podmornica: nuklearni i konvencionalni, tj. dizelsko-električni. Nuklearni osigurava neograničen doseg plovidbe i autonomiju, a jedina su ograničenja redovito održavanje i potrebe posade za opskrbom i odmorom. Istdobro, ne postoji potreba

za izranjanjem kako bi se napunile baterije što je rizik u strateškom djelovanju podmornice. Australiska vlada u više je navrata odbacila mogućnost nuklearnog pogona zbog nepostojanja domaće prateće nuklearne industrije. U tom bi slučaju Australija bila jedina nenuklearna zemlja koja koristi podmornice na nuklearni pogon. S tim su povezana pitanja operativne suverenosti Australije, primjerice, kad bi koristila npr. američke podmornice na nuklearni pogon kao što je klasa Virginia, što bi je činilo ovisnom o američkoj tehničkoj podršci. Važno je spomenuti i snažno australsko javno protivljenje nuklearnoj tehnologiji.

KONVENCIONALNI IZBOR

Alternativa je izbor konvencionalnog, dizelsko-električnog pogona dovoljnog kapaciteta goriva i snage baterija kako bi se osigurao najveći doseg plovidbe, autonomija i smanjene zamjetljivosti (u podvodnim uvjetima) prije ponovnog izrona i nadopune baterija. Na osnovi spomenutog promišljanja izgrađena je klasa Collins: konvenci-

onalno pogonjene podmornice relativno velikih dimenzija. Odlikuje ih velik dizelsko-električni motor, velik kapacitet spremnika goriva i baterija namijenjenih podvodnoj plovidbi na velikim udaljenostima, bez potrebe za ponovnim izrom u duljem razdoblju.

Tehnička novina u dizelsko-električnom pogonu budućih podmornica koja bi se mogla razmatrati je zračno neovisna propulzija (AIP) koja je ugrađena u niz novijih podmorničkih

TAKTIČKO-TEHNIČKI ZAHTJEVI I SPOSOBNOSTI

Inicijalni i temeljni taktičko-tehnički zahtjevi kao i sposobnosti buduće generacije konvencionalnih podmornica australskog RM-a očituju se na sljedećim područjima:

- protupodmorničko djelovanje
- protubrodsko djelovanje
- napadno djelovanje
- obavještajne aktivnosti
- motrenje i izviđanje
- elektroničko ratovanje
- minsko djelovanje i ratovanje
- potpora specijalnim snagama i naprednim zadačama OS-a.

RATNA MORNARICA

dizajna, uključujući njemački Type 214, japansku klasu Sōryū i francusku klasu Scorpène. Zračno neovisna propulzija vrši ulogu pomoćnog motora, pružajući podmornicama poboljšanu značajku smanjene zamjetljivosti te im dopuštajući dulje podvodno djelovanje. Njemačka podmornica Type 214 primjenjuje napredne polimersko-elektrolitne membranske gorivne članke koji omogućuju doseg plovidbe i autonomiju usporedive s onima na klasi Collins.

Baterije su sastavni dio svih dizelsko-električnih podmornica: omogućuju dulje djelovanje pod vodom prije ponovnog izlaska na površinu radi dopune. Novija su poboljšanja u tehnologiji baterija omogućila manjim dizelsko-električnim podmornicama znatno veći doseg plovidbe i autonomiju. Izgledno je da će buduća generacija australskih podmornica imati baterije naprednije tehnologije od onih ugrađenih u podmornice klase Collins, a moglo bi biti riječi i o naprednijim litij-ionskim baterijama.

PONUĐENA RJEŠENJA

Od oblikovnih rješenja o kojima se govorilo u početku, prve su, kako je bilo objavljeno krajem 2011., iz konkurenциje ispane španjolske podmornice klase S80 te francuska klasa Scorpène. Tijekom 2013. razmatrana je unaprijeđena inačica klase Collins, međutim, 2015. to je i službeno odbačeno s obzirom na procjenu da je za sve pripremne radove prije početka gradnje potrebno jednako vremena kao i za razvoj i projektiranje potpuno novog dizajna. Švedski je Saab ponudio uvećanu inačicu svojeg

Ilustracija: DCNS

Ilustracija propulzijskog sustava dizelsko-električne podmornice Shortfin Barracuda Block 1A koji će primjenjivati pump-jet tehnologiju, za razliku od klasičnih podmorničkih vijaka, u pravilu sa sedam krila

Uradak DCNS-ovih grafičkih dizajnera s budućom podmornicom u podvodnoj plovidbi. Takav će pitor, međutim, teško biti moguć prije kraja 2020-ih godina

projekta podmornice označke A26, ali je u veljači 2015. također isključen iz daljnog razmatranja. U medijima se kao argument spominjalo da Švedska zadnjih dvadeset godina nije samostalno razvila, projektirala ni izgradila podmornicu.

Njemačka brodograđevna tvrtka ThyssenKrupp Marine Systems ponudila je unaprijeđenu inačicu podmornica Type 214, ali i razvoj potpuno novog dizajna označke Type 216, temeljenog na australskim taktičko-tehničkim zahtjevima buduće generacije podmornica.

FRANCUSKI POVRATAK

Krajem 2015. kao kandidati bili su poznati Njemačka i Japan, ali ni Francuska, unatoč neuspjehu Scorpènea, nije odustajala. Francuski je vojnobrodograđevni div DCNS s tvrtkom Thales 30. studenog predao australskom Ministarstvu obrane prijedlog oblikovnog rješenja imena Shortfin Barracuda Block 1A. Riječ je o dizelsko-električnoj inačici podmornica klase Barracuda na nuklearni pogon koji su u izgradnji za potrebe francuskog RM-a. Spomenuti prijedlog podrazumijeva dvopartitni sporazum između dviju vlada s obvezujućom pismenom potvrdom prihvatanja zahtijevanih rokova isporuke novih podmornica. Dok su točni podaci i dalje u tajnosti, DCNS je potvrdio kako projekt Shortfin Barracuda podrazumijeva plovilo dulje od 90 metara koje istiskuje pod vodom više od 4000 tona. Australска vlada odabrala je 26. travnja 2016. godine DCNS za nositelja gradnje 12 novih podmornica inačice Shortfin Barracuda Block 1A procijene

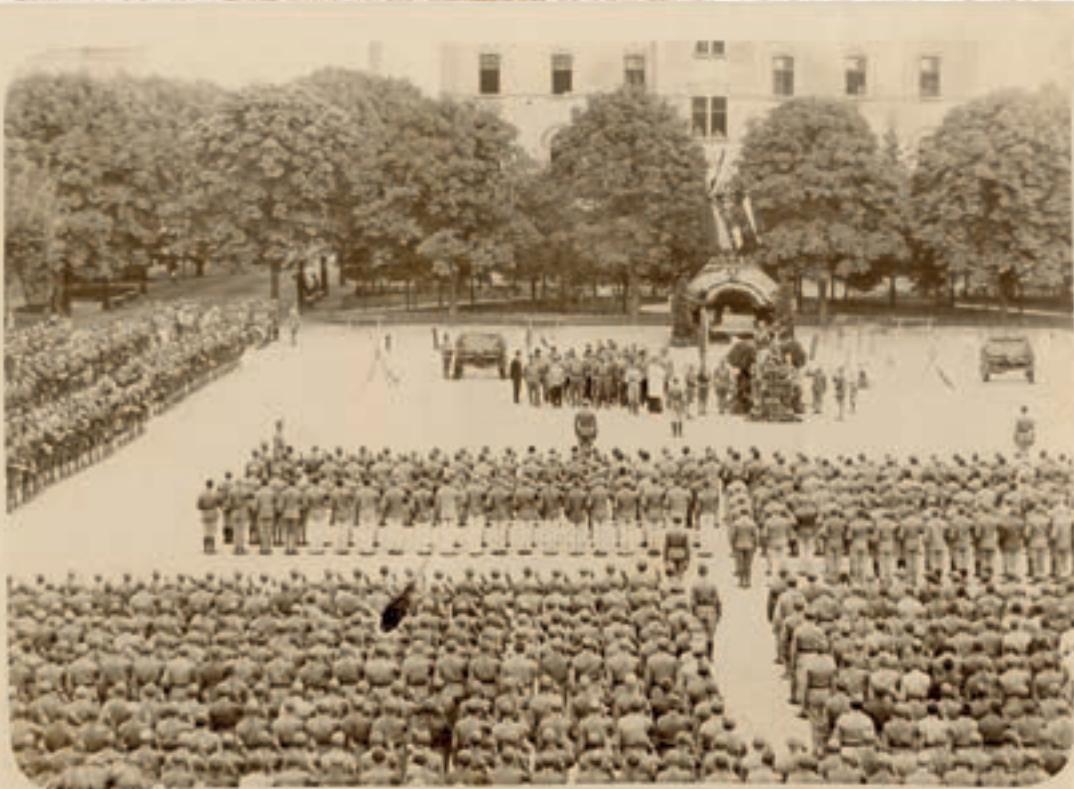
njene finansijske vrijednosti 50 milijardi australskih dolara. Iznimno je bitna stavka, posebno za Australiju, što će se velik dio projekta realizirati u brodogradilištu državne tvrtke ASC u Adelaideu, Južna Australija, što podrazumijeva transfer tehnologije, ali i nova radna mjesta i unosne poslove za niz domaćih podizvođača. Kako piše portal Defense Update, procjenjuje se da će u Francuskoj od cijelog iznosa projekta ostati manje od petine, dakle oko devet milijardi australskih dolara.

U UPORABI DO 2070-ih

Izvorni planovi gradnje navodili su da će program trajati 25 godina, počevši od samih razmatranja do konačnog završetka zadnje podmornice. Zbog dugog razdoblja također je razmatrana gradnja podmornica u serijama (*batch*), uzimajući u obzir istraživanja koja su u tijeku, kao i nastale inovacije (u smislu ažuriranja opreme i dizajna) koje bi se ugrađivale u nove gradnje u klasi, a mogle bi se ugrađivati i u postojeće podmornice tijekom velikih remonta. Predviđeno je da podmornice programa SEA 1000 ostanu u uporabi sve do 2070-ih.

U svojem će zaključku program budućih podmornica pružiti australskom RM-u plovila slična doseg plovidbe, autonomije i vrhunskih performansi senzora te smanjene radarske i sonarne zamjetljivosti u odnosu na postojeće podmornice klase Collins.

Imperativ je ipak na pravodobnoj dostavi i uvođenju u operativnu uporabu kako bi Australija izbjegla praznine u podmorničkim sposobnostima sve do 2040-ih i nadalje. ■

Domagoj VLAHOVIĆ
foto: Hrvatski povijesni muzej

Svečana prizega momčadi

• snimljeno u dvorištu vojarne na Črnomercu, 16. lipnja 1916.

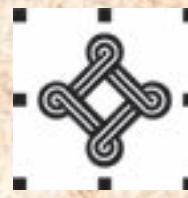
Inventarni broj: HPM -80051

HRVATSKI VOJNICI

U PRVOM SVJETSKOM RATU

Upripremi nove serije tekstova o hrvatskoj vojnoj povijesti suradnik nam je jedna od najuglednijih povijesnih institucija u Republici Hrvatskoj: Hrvatski povijesni muzej. Tekstovi će faktografski govoriti o hrvatskim vojskovođama, postrojbama te bitkama u kojima su sudjelovali Hrvati.

No, zajednička nam je želja da priču o tadašnjim hrvatskim vojnicima ispričaju i predmeti iz muzejskih zbirki

HRVATSKI
VOJNIK

Obilježavanje stogodišnjice prvog globalnog svjetskog sukoba ušlo je u treću godinu. Širom svijeta obilježavaju je zemlje, institucije, udruge i pojedinci. Mnoge su zemlje, uključujući Hrvatsku, osnovale i posebne komisije ili radna tijela koja organiziraju razne manifestacije, istraživanja, medijske kampanje...

Zašto je Prvi svjetski rat još toliko jasan i duboko urezan u sjećanja našeg planeta, posebno Europe, gdje je bio najintenzivniji? Zašto je i danas zanimljiv ne samo povjesničarima, nego i laicima? Prvo, političke, gospodarske i demografske posljedice tog sukoba i danas se, iako u sve manjem obujmu, održavaju na situaciju u svijetu. Drugo, taj rat prvi je nakon kojeg su uz papirnate ostali brojni multimedijski (filmski i fotografiski) zapisi koji su danas izravan i jednostavan način da se priča o njemu ispriča svima, pa i najmlađima. Treći je razlog ipak najbitniji: rat nije završio tako davno. Iako je sve manji broj njegovih suvremenika, a oni su tad bili djeca, priče o tim teškim godinama još su aktualne, u mnogim obiteljima još se sjećamo ljudi koji su u njemu sudjelovali, njihovih likova i priča: to su naše majke i očevi, bake, pradjedovci...

HRVATSKI VOJNIK I HRVATSKI Povijesni MUZEJ

Na zidovima stanova vise njihove slike, u ladicama su njihova pisma, na tavanima njihovi osobni predmeti... Upravo zbog njih, zbog ljudi, institucije zemalja koje su u njemu sudjelovale, bilo samostalno bilo kao dio neke bivše države, ali i svi mi, naše obitelji, ponekad pomislimo na Prvi svjetski rat.

U namjeri da i mi obilježimo Prvi svjetski rat, želimo to učiniti u spomen na tadašnje hrvatske vojnike, na ljudе koji su pod zašтavom, u odorama i s oružjem Austro-Ugarske, ali syjesni svojeg jezika, podrijetla i u domovine, često vrlo daleko od domа, bili sudionici tog strašnog četverogodišnjeg sukoba. Ono što nas jako veseli jest što nam je u pripremi serije tekstova pod nazivom Hrvatski vojnici u Prvom svjetskom ratu, koja je pred nama, suradnik jedna od najuglednijih povijesnih institucija u Republici Hrvatskoj: Hrvatski povijesni muzej.

Tekstovi će faktografski govoriti o hrvatskim vojskovođama, postrojbama i bitkama u kojima su sudjelovali Hrvati. No, nije riječ o detaljnim opisima na kakve nailazimo u povijesnim knjigama jer na stranicama će nam trebati prostor i za nešto drugo. Naime, zajednička nam je želja da priču o tadašnjim hrvatskim vojnicima ispričaju i muzejski predmeti iz zbirk Hrvatskog povijesnog muzeja. Nažalost, koliko im god brojeva Hrvatskog vojnika posvetili, samo ćemo zagrepsti nevjerljivo bogat fundus našeg nacionalnog povijesnog muzeja. Njegov je dobro poznat problem nedostatak prostora za muzejske predmete kojih ima više od 300 000!!! Iako prekrasna, barokna palača Vojković-Oršić-Kulmer-Rauch na zagrebačkom Gornjem gradu davno je postala premalena za taj velik materijalni dio hrvatske povijesti, pa tako i za nekoliko tisuća muzejskih predmeta povezanih s Velikim ratom. Nastojeći barem djelomice prevladati nedostatak prostora, a kao podsjetnik uoči stogodišnjice Prvog svjetskog rata, Muzej je 2011. godine izdao katalog *Dadoh zlato za željezo – Prvi svjetski rat u zbirkama Hrvatskog povijesnog muzeja*, po istoimenoj izložbi održanoj od prosinca 2006. do listopada 2007. To nije običan katalog jer kako biste nazvali knjigu koja ima više od 600 stranica i bila je iznimno velik posao za muzejske kustose i njihove suradnike? Kao takva, izvrstan je izvor za novi povijesni podlistak Hrvatskog vojnika.

Upoznat ćete se s ljudima, odlikovanjima, oružjem, vojničkim predmetima... Znamo da je riječ samo o djeliču priče o hrvatskim vojnicima od 1914. do 1918., no nadamo se da ćete uživati u tekstovima, podacima i fotografijama koje ćemo objavljivati, a plod su stručne i profesionalne muzeološke obrade. Bit ćemo iskreno sretni motiviraju li vas da posjetite ne samo Hrvatski povijesni, nego i druge muzeje, da uzmete u ruke neku knjigu koja će vam te priče ispričati još detaljnije, ili barem da se sjetite ili pitate za svojeg djeda, pradjeda ili nekog drugog tko je tad nosio odoru...

Zapovjedništvo I. satnije iz Albuma 26. domobranske pješačke pukovnije

- Istočno i Jugozapadno bojište, 1915. – 1918.
- HPM - 79336

Fotografije dokumentiraju boravak Pukovnije na Istočnom i Jugozapadnom bojištu, njezin sastav i naoružanje, zapovjednike, časnike, vojnike i civile, arhitekturu i krajolike. Posebno su zanimljive fotografije snimljene 1918. godine na kojima su prikazane žene, djevojke i djeca iz mesta Stawczana u galicijskim narodnim nošnjama.

Autorica kataloške jedinice:
ELA JURDANA, muzejska savjetnica

Vođa srpskih radikala Vojislav Šešelj optužen je pred Međunarodnim kaznenim sudom za bivšu Jugoslaviju (ICTY) za ratne zločine i zločine protiv čovječnosti počinjene od 1991. do 1993. protiv nesrpskog stanovništva u Hrvatskoj, BiH i protiv vojvođanskih Hrvata (posebno za masakre na Ovčari i u Voćinu te progona Hrvata iz vojvođanskih Hrtkovaca). Na zločine je poticao govorima mržnje i ekstremnim huškanjem te organiziranjem i slanjem srpskih dobrovoljaca u agresiju na Hrvatsku i BiH gdje su počinili zločine (na području Vukovara, Voćina, Zvornika, Sarajeva,

okupiranom području poticao na odcjepljenje od Hrvatske i pri披anje Srbiji radi stvaranja "etnički homogene" velike srpske države. Primjerice, 1991. je u govoru na Plitvicama najavio da će se "kotrljati glave", u govoru na mitingu u Jagodnjaku u hrvatskoj Barani poručio je da je to srpska zemlja, u govoru u Skupštini Srbije krajem 1991. pozvao je na razumeštanje JNA na granice "velike Srbije", zauzimajući se za obračun s Hrvatskom, ako treba i napalm bombama, bez obzira na moguće civilne žrtve. Pritom je u Skupštini Srbije objašnjavao da je "obrana granica 'velike Srbije' na području Hrvatske bila važ-

s imenima Hrvata koji moraju biti, poručivši da će "ako sami ne odu, organizirati prijevoz autobusima" do hrvatsko-srpske granice pa dalje neka idu pješice u "sviju lijepu". Nakon što je u Hrtkovcima pročitan imena 17 mještana hrvatske narodnosti, 20 je obitelji nasilno izbačeno iz svojih domova. Potom je 23. svibnja predložio razmjenu adresa: "Svakom izbeglici iz Hrvatske daćemo adresu nekog Hrvata iz Zemuna, Beograda, Hrtkovaca i drugih mesta u republici, a za uzvrat neka im daju adrese svojih kuća u Zagrebu, Varaždinu, Vinkovcima i drugim gradovima odakle su proterani." O

No, sledbenicima Sgoštona i Demokratske zajednice vojvođanskih Mađara poručujem da se okane čorava posla, jer ni jedan pedal srpske zemlje neće nikada moći uzeti. Ako bude trebalo, i ovde će biti spaljenih sela i porušenih gradova, ako bi ko pokušao da otcepi bilo koji deo srpske teritorije."

Šešelj je šovinistički reagirao i prema Albancima kojima je 4. travnja poručio: "Na Kosovu živi samo onoliko Šiptara koliko se odazvalo popisu stanovništva, pa, prema tome, preostalih milion Šiptara nemaju više što da traže u Srbiji. U Albaniji su na izborima pobedili demokrati, pa sad više

HRVATSKI MEMORIJALNO-DOKUMENTACIJSKI CENTAR DOMOVINSKOG RATA U SURADNJI S HRVATSKIM VOJNIKOM OBJAVLJUJE AUTENTIČNE DOKUMENTE I MEMOARSKO GRADIVO VEZANO UZ DOMOVINSKI RAT

HAŠKA ŠEŠELJU I

Mostara, Nevesinja i Hrtkovaca i drugdje.

Brojni izvori potvrđuju njegovu ulogu u etničkom čišćenju nesrpskog stanovništva u Hrvatskoj i BiH te vojvođanskih Hrvata pod patronatom Srbije, što je uključivalo ubojstva, deportacije, zlostavljanja, pljačku i uništavanje imovine Hrvata i muslimana. Fotografije na kojima je Šešelj s oružjem (njegovi su "dobrovoljci" posvjedočili da je i pucao na hrvatske snage) i videozapisi na kojima objašnjava kako je mobilizirao dobrovoljce Srpske radikalne stranke i upućivao ih u "srpske zemlje" u Hrvatskoj i BiH, svjedoče da je osobno sudjelovao u agresiji te stanovništvo na

nija nego bojati se hoće li primati pasti neke slučajne žrtve, jer tko je Hrvatima kriv - htjeli su rat, imaju rat". U Vukovaru je tijekom napada srpskih snaga u studenom 1991. poručio da "nijedan ustaša ne smije živ otići iz Vukovara", a događaji nakon okupacije tog grada pokazuju da su pripadnici srpskih snaga počinili upravo ono što je Šešelj tražio. U Skupštini Srbije zauzeo se u travnju 1992. za progona Hrvata iz Vojvodine i Srbije: "Sve Hrvate treba iseliti iz Srbije. Mogu ostati samo oni koji su svoju lojalnost pokazali s puškom u ruci, boreći se na frontu protiv ustaša." Na mitingu u Hrtkovcima 6. svibnja te godine čitao je popis

njegovim planovima svjedoči i izjava: "Treba naći načina da se u srpske zemlje presele Srbi koji su na teritorijama pod hrvatskom kontrolom, jer njima u NDH opstanka nema. Postoje mogućnosti da se kompletne sela iz Gorskog kotara presele na Kosovo i Metohiju. No, mi se ne odričemo maksimalnih teritorijalnih zahteva – do linije Karlobag – Ogulin – Karlovac – Virovitica."

Vojvođanima je s velikog zbara u Novom Sadu 23. svibnja poručio: "Nijedan lojalan građanin Vojvodine ne treba da se oseća ugroženim i biće mu obezbeđeno ostvarivanje svih prava po međunarodnim standardima.

nema nikakva razloga zašto se svi Albanci lepo ne vrate u svoju zemlju Albaniju, oslobođenu od komunista."

Potom je 21. travnja predložio i rješenje za Makedoniju: "Makedoniju treba podeliti pre nego što je međunarodno priznata. Albancima, koji imaju pretenziju prema Kosovu, treba jasno staviti do znanja da tamo ne mogu dobiti ništa. Ali, treba im ponuditi Iliridu, koju žele stvoriti u zapadnoj Makedoniji. Srbija bi trebala prva priznati tu tamošnju njihovu državu. Istočnu Makedoniju treba dati Bugarskoj, južnu Grčkoj, a mi Srbi da uzmemmo Kumanovsku oblast i skopsku Crnu Goru, jer je nama najvažnije da sačuva-

mo kopnenu granicu s Grčkom i dolinom Vardara."

Ironično je, ali i znakovito za tadašnju Srbiju, da je takav čovjek promaknut u sveučilišnog profesora i da je dobio mjesto predavača Uvoda u pravo na prištinskom sveučilištu. Istodobno, vladajuća Socijalistička partija Srbije omogućila mu je da naknadnim glasovanjem u izbornom mjestu u Rakovici, uklanjanjem vlastita kandidata, postane zastupnik u Skupštini Srbije i tako skupštinsku govornicu iskoristi za političko nasilje.

Prema priopćenju Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata od 4. svibnja 2016., srijemski Hrvati bili su na udaru srpskih ekstremista već od 1. svibnja 1991. kad su nakon skidanja hrvatske zastave

protjerivanja Hrvata iz Srijema i općenito Vojvodine, ali Hrvati su protjerivani i iz drugih vojvođanskih mjeseta: Starog i Novog Slankamena, Golubinaca, Sota, Morovića, Erdrevika, Kukujevaca, Gibarca, Šida, Vašice, Rume, Iriga, Beške, Maradiča, Indije, Zemuna, Novih Banovaca, Surčina, Srijemske Kamenice, Beočina, Čerevića, Petrovaradina, Srijemske Karlovaca, Srijemske Mitrovice, Nikinaca, Platičeva, Martinaca, Sonte.... Na taj je način promijenjena demografska struktura, u prvom redu Srijema, a od izbjeglih Hrvata nitko se nije vratio u rodni kraj. Primjerice, selo Kukujevci u Općini Sid, u kojem su se u tom razdoblju također događala ubojstva Hrvata, (...) 1991. godine imalo je 97 % hrvatskog stanovništva

nje vlasti. Među "paravojnim" postrojbama koje su provodile takve metode pritiska na Hrvate da napuste područje Vojvodine, u spomenutom se priopćenju navodi da je bila i ona "jednog novoizabranog zastupnika u Narodnoj skupštini Republike Srbije". Službena statistika pokazuje da je broj pripadnika hrvatske manjine između dva zadnja popisa stanovništva u Srbiji smanjen za 18 posto, što je iznadprosječan pad za ukupnu manjinsku populaciju. Rezultati su još porazniji kad se analizira zadnjih pedeset godina. U nešto više od pola stoljeća Hrvati su izgubili dvije trećine svoje populacije, nestalo je 70 % Hrvata u Srbiji, a (...) govoreći jezikom brojki to znači da se od 1961. godine, kada je u Srbiji živjelo

iz Vojvodine, a i iz Srbije općenito šuti." Pritom je istaknuto da je za spomenute događaje tijekom 1990-ih u Srbiji donesena samo (...) jedna presuda u korist Hrvata (iako novac ne može nadoknaditi živote), kad je prvi osnovni sud u Beogradu naložio Republiki Srbiji da Stjepanu Oskomiću iz Kukujevaca isplati milijun dinara (16.000 maraka) odštete zbog etnički motiviranog ubojstva njegovih roditelja Agice i Nikole Oskomić u kolovozu 1993. godine u Kukujevcima." Hrvati prognani od 1991. iz Srijema, Banata i Bačke, odnosno iz Vojvodine, uglavnom su se naselili u Hrvatskoj. Vojvodina je prema Ustavu SFRJ iz 1974. bila autonomna pokrajina Srbije, kojoj je 1989. Skupština Srbije de facto ukinula prava zajamče-

PRESUDA ČINJENICE

(III. DIO)

s Hrvatskog seljačkog doma u Novom Slankamenu uslijedila zastrašivanja, premlaćivanja, protjerivanja, ubijanja, prisilna novačenja i druga zlodjela. Prema podacima izbjegličkih udružiga iz Vojvodine, (...) na teritoriju istočnog Srijema i južne Bačke je početkom 1990-ih ubijeno 25 Hrvata koji su na taj način poslužili kao svojevrsno oruđe prisile na masovno iseljavanje građana hrvatske nacionalnosti ponajprije iz Vojvodine", što je i rezultiralo time da je njih više od 30 000, a prema nekim izvorima i oko 40 000, protjerano iz svojih domova od 1991. do 1996. godine. U priopćenju se navodi da Hrtkovci (...) jesu postali simbol

s više od 500 obitelji, dok se danas hrvatske obitelji tamо mogu prebrojati prstima jedne ruke". I ne samo to, ostala su nekažnjena brojna zlodjela (zastrašivanja, fizička i psihička zlostavljanja, razni oblici šikaniranja Hrvata i njihove djece, gubljenje posla zbog nacionalne pripadnosti, prisilna vojna mobilizacija, prijetnje, bacanje bombi na kuće i imanja, pucanje po kućama, uništavanje imovine uključujući i crkvenu, otmice, premlaćivanja, silovanje, maskiranja, ubojstva, odvođenje na "informativne razgovore", fizičko izbacivanje iz kuća) koja je provodila i regularna srpska vojska i policija, uz suglasnost tadaš-

196.409 Hrvata, pa do posljednjeg popisa stanovništva 2011. godine broj Hrvata smanjio na samo 57.900." U priopćenju je također izraženo razočaranje što se (...) unatoč nestajanju Hrvata u Srijemu, napose u naseljima koja su nekada naseljavali većinski ili u velikom postotku, nizu neriješenih pitanja (primjerice, pitanja nestalih i ubijenih civila za koje nitko nije preuzeo odgovornost poput braće Abjanović iz Morovića, pitanje obeštećenja onih koji su bili prinuđeni ostaviti svoju imovinu u Republici Srbiji, neriješeno pitanje mirovina i dr.), i nakon toliko vremena o protjerivanju građana hrvatske nacionalnosti

na tim Ustavom. Nevjerojatno zvuči činjenica da hrvatska javnost gotovo i ne zna za stradanje Hrvata na tom području tijekom Domovinskog rata, a kad se govori o njihovu maltretiranju i protjerivanju, koje službena srbijska vlast nije sprečavala niti kažnjavala, kao i o spomenutih 25 ubojstava (ne računajući nestale u ratu ili poginule pod sumnjivim okolnostima), zanemaruje se i činjenica da na tom području nije bilo ratnih djelovanja, kao i da je u Srijemu "etnički očišćeno" 27 sela, u kojima više gotovo i nema Hrvata ili su od većinskog stanovništva svedeni na manjinu. ■

Medunarodni dan mirovnih snaga ima za cilj odati počast poginulim pripadnicima UN-a i poštovanje svima koji su bili ili se trenutačno nalaze u sastavu mirovnih snaga UN-a

Zgrada sjedišta Ujedinjenih naroda na Manhattanu u New Yorku

FILATELIJA

UN-ove mirovne snage od misije u Kongu 1960. nose i naziv "plave kacige"

Više od pet tisuća žena nalazi se u sastavu mirovnih snaga UN-a, od toga je 70 posto uniformiranih

MARKE MIROVNE SNAGE UN-a

Mirovne snage UN-a trenutačno sudjeluju u 16 mirovnih misija, na tri kontinenta

Poštanske marke, posebice one koje izdaje Poštanska uprava UN-a (The United Nations Postal Administration, UNPA) u više su navrata prikazivale vojнике iz mirovnih snaga UN-a: 1966., 1980., 1998., 2000., 2010. i dr. Također, za ovogodišnji Dan mirovnih snaga UN-a, UNPA je predviđela izdavanje šest različitih maraka

Ivo AŠČIĆ

Odlukom Generalne skupštine Ujedinjenih naroda iz 2002. godine 29. svibnja proglašen je Danom mirovnih snaga UN-a. Tog je dana 1948. Vijeće sigurnosti UN-a donijelo rezoluciju kojom se odobrava sudjelovanje UN-ovih mirovnih snaga u vođenju mirovnih operacija (nadzor primirja između izraelskih arapskih snaga oko stvaranja i opstanika Izraela).

Od 2002. svake se godine na ovaj datum odaje počast poginulim pripadnicima UN-a i poštovanje svima koji su bili ili se trenutačno nalaze u sastavu mirovnih snaga UN-a. Poginulim pripadnicima u prethodnoj godini posmrtno se dodjeljuje UN-ova medalja Dag Hammarskjöld.

Svečanost se obilježava pod različitim sloganima: Prošlost, sadašnjost i budućnost (2015.); Snage za budućnost (2014.), Pravo, red i mir (2011.), Žene u mirovnim misijama (2009.) i dr. Mirovne snage UN-a (United Nations Peacekeeping Forces) vojne su, policijske i druge snage iz više zemalja koje angažira Vijeće sigurnosti UN-a radi vođenja mirovnih operacija. Prva operacija naoružanih mirovnih snaga UN-a s oko šest tisuća vojnika iz deset zemalja započela je 1956. na Sinaju u zoni razdvajanja egi-patske i izraelske vojske. Do sada su UN-ove mirovne snage sudjelovale ili još vode 71 mirovnu operaciju. Kroz njihove redove prošlo je više od milijun vojnika, policajaca i civilnih osoba iz više od 120 zemalja, uklju-

Podizanje razine ekološke osviještenosti kod najšire europske, ali i svjetske populacije zadaća je ovogodišnjih maraka na temu Misli zeleno

čujući i 125 tisuća koji su trenutačno u službi. Tijekom operacija poginulo je više od 3350 pripadnika UN-a. Poštanske marke, posebice one koje izdaje Poštanska uprava UN-a, (The United Nations Postal Administration, UNPA) u više su navrata prikazivale vojниke iz mirovnih snaga UN-a: 1966., 1980., 1998., 2000., 2010. i dr. Također, za ovogodišnji Dan mirovnih snaga UN-a, UNPA je predviđela izdavanje šest različitih maraka, i to po dvije u sva tri poštanska ureda u New Yorku, Beču i Ženevi. Motivi nekih od maraka bit će prikazani u nekom od idućih brojeva Hrvatskog vojnika. Značajan je i broj zemalja koje sudjeluju u UN-ovim mirovnim misijama koje su odale priznanje "plavim kacigama" i doprinosu svojih vojnika

putem maraka: Austrija 1990. (30 godina sudjelovanja austrijskih vojnika u mirovnim misijama UN-a te ovogodišnja marka posvećena Danu mirovnih snaga UN-a), Italija 2007. (Članica Vijeća sigurnosti), Brazil 1957. (Misija u Sueskom kanalu), Nepal 1998. (40 godina sudjelovanja), Irska 1986. (Prvo sudjelovanje irskih vojnika, misija u Kongu 1960.), Danska 2007. (50 godina sudjelovanja), Uruguay 1993. (Misija u Kambodži), Senegal 2015. (70. obljetnica).

Izdana Ujedinjenih naroda dobar su primjer kako marke nisu samo raznoda nego one imaju gospodarsko i kulturno značenje. Velika većina primjera maraka i filateliističkih proizvoda Poštanske uprave UN-a završi u filateliističkim albumima i muze-

jima, a vijest o izdanju u različitim medijima. Na taj se način omogućava ljudima iz cijelog svijeta dobivanje različitih obavijesti i saznanja kao što je uloga mirovnih snaga UN-a. Jednako tako prodaja maraka osigurava UN-u značajan izvor prihoda.

EKOLOGIJA U EUROPICI

Ovogodišnja ekološka tema "Misli zeleno" na markama europskih zemalja ima za cilj skrenuti pozornost na korištenje modernih tehničkih dostignuća za unapređenje i razvoj u skladu s prirodom. Za razliku od prethodnih maraka na temu Europa, koje se izdaju već 60 godina zaredom, ovogodišnje likovno rješenje marke identično je za sve članice Evropske udruge javnih poštanskih operatora. Marku je osmisnila ciparska dizajnerica Doxia Sergidou, čiji je rad odabran na natječaju među 24 zemlje. Na komadiću papira prikazala je ruku čovjeka koji onečišćena područja na planetu Zemlja pretvara u zelene površine te neke primjere korištenja obnovljivih izvora energije i uporabu ekoloških prihvatljivih prometnih sredstava. Poruka ove marke odnosi se na svakog pojedinca koji može dati svoj doprinos u očuvanju okoliša i smanjenju onečišćenja. Neke europske zemlje (Irska, Danska, Gibraltar, Švicarska) osim marke s ciparskim prijedlogom dizajna izdale su još jednu ili nekoliko maraka u istoj seriji sa svojim dizajnom, prije svega zbog privlačne teme za filateliste. ■

Grb Grada
Omiša,
2002.

Kameni
grb
Omiša

Grb
Omiša
prema
Ströhl,
1904.

Grb Omiša
prema
Laszowskom,
1932.

dr. sc. Željko HEIMER

Najstariji je sačuvani kameni prikaz omiškog gradskog grba iz 1541., a za sam grb smatra se da je nastao u XV. stoljeću, u vrijeme stalne osmanske opasnosti iz zaleđa. Stoga se na grbu ističu simboli kršćanstva i borbe – križ i buzdovan

ZASTAVA OMIŠA

Omiš je od 1444. bio pod vlašću Mletačke Republike, a mletački je senat 1579. godine izdao povelju Omišku dukalu. Naziv dukala označava svečanu povelju koju je potpisao mletački dužd. Njome se ponovno uspostavljaju povijesne gradske privilegije, uglavnom o slobodnoj trgovini i gusarenju, tada unosnoj privrednoj grani, a koje je ranije Omišu potvrđio 1315. i knez Juraj II. Šubić – Brbiški, a potvrđene su i u ugovoru s Venecijom iz 1444., ali su poslije u XVI. stoljeću često smanjivane. Svečani prijepis dukale, koji se danas čuva u Gradskom muzeju Omiš sadrži bogato oslikane okvire, s grbovima dužda, Venecije i komune Omiš te likovima omiških diplomata koji su te povlastice ponovno ishodili. Tako oslikan omiški grb je u plavom, dvi-

je ruke do laka obučene u crveno koje se susreću, u desnici zlatni križ, a u levici buzdovan. Kameni grbovi iz tog vremena prikazuju jednostavljeni grb, bez ruku koje

Omiški grb s Dukale, 1579.

drže križ i oružje, i takav oblik je kasnije uobičajen.

Poslije je čini se taj grb zaboravljen i krajem XIX. stoljeća Omiš dobiva od austrijskog Ministarstva unutarnjih poslova (koje je bilo nadležno za odobravanje municipalnih grbova, kad više dalmatinskih gradova dobiva svoje prve simbole) novi grb: u plavom na rubovima štita nasuprotni dvije pećine, na desnoj kroči lav, na lijevoj sv. Juraj u borbi sa zmajem, u sredini gore lebde unakrst složeni križ i žezlo s ljiljanom na vršku, sve zlatno. Početkom XX. stoljeća austrijski heraldičar Hugo Gerhard Ströhl bilježi u svojem grbovniku gradova stari grb, a Laszowski u 30-im godinama u svojem grbovniku prikazuje grb sa sv. Jurjem, što vjerojatno kazuje da je Omiš još i tada koristio takav

prikaz u svojim gradskim pečatima. Laszowski bilježi da je taj grb bio prikazan i na gradskoj zastavi, ali ona danas nije sačuvana. Nijedan se od tva dva grba ne koristi u socijalističkom razdoblju, kad se bilježi grafički simbol s prikazom tvrđave Peovica u štitu sličnog oblika kao sačuvani kameni grbovi. Stariji povijesni grb ponovno je usvojen 1999. i opet uz manje likovne dorade 2002. godine, a skladu sa stilskim obilježjima suvremene hrvatske municipalne heraldike, kad je usvojena i zastava. Grb je u plavome zlatni/žuti križ i do njega zlatni/žuti buzdovan, a zastava omjera 1 : 2 plave boje s bijelo obrubljenim grbom grada do kopljja. Suvremeno likovno rješenje izradio je Petar Jakelić, akademski slikar i grafičar iz Splita. ■

ZAPOVJEDNIŠTVO JUŽNOG BOJIŠTA - DUBROVNIK

Zapovjedništvo sektora Dubrovnik osnovano je 20. veljače 1992. radi koordiniranja obrane najjužnijeg kraja Hrvatske, organizacije deblokade Dubrovnika i zaustavljanja prodora agresora iz Crne Gore i južne Bosne i Hercegovine. U travnju 1993. mijenja i službeno naziv u Zapovjedništvo Južnog bojišta, kako se do tada neslužbeno nazivalo (a također i Južno vojište). Nije zabilježena zastava Zapovjedništva iz Domovinskog rata, a rabljen je znak A. Horvata i P. Lučića izrađen 1994. godine.

Tada su izrađivane i plave stolne zastavice s tim znakom žuto obrubljenim postavljenim okomitno. Simbolična ratna zastava izrađena je 2006. godine u povodu proslave 15. obljetnice stvaranja OSRH.

Zastava je tamnoplave boje s crveno obrubljenim znakom u obliku konkavnog štita. Štit sadrži u svjetloplavom žuto obrubljeni polukružni štit koso razdijeljen, dolje u plavom tri zaobljene crvene grede i gore crveno-bijelo šahiran. Ispred štita položen je koso bijeli mač sa žutim rukohvatom,

aiza lijevo zelena maslinova grančica. U zaglavju na crno obrubljenoj žutoj vrpci, čiji je desni dio u luku, dvoredni crveni natpis ZAPOVJEDNIŠTVO / JUŽNOG BOJIŠTA, a u podnožju na žutoj vrpci crni natpis DUBROVNIK. Središnji dio znaka sastoji se od štita u kojem su koso sjedinjeni grbovi Hrvatske te Dubrovnika, a ukršteni mač i maslinova grančica simbol su obrane – odnosno rata i mira (pa su tako i u znaku Ministarstva obrane). Zastava je

Zastava Južnog bojišta - Dubrovnik

veličine 100 × 200 cm, sa zlatnim resama, oko 2 cm širine, izrađena tehnikom digitalnog tiska u specijaliziranoj varaždinskoj tvrtki VIS. Po jedan primjerak čuva se u Vojnom muzeju MORH-a i zbirci zastava Glavnog stožera OSRH. ■

Dodatac informacije o zastavama postrjbi OSRH, fotografije zastava u uporabi, saznanja o nastanku i korištenju zastava, kao i ispravke i ostalo što bi moglo pomoći u izradi cjelokupne povijesti zastava naših postrojbi, molimo javite na zastavehv@gmail.com. Unaprijed zahvaljujemo.

25 GODINA OSRH

IZLOŽBA POVODOM OBILJEŽAVANJA 25. OBLJETNICE USTROJAVANJA OSRH

Foto: Vesna PINTARIĆ

Foto: Vesna PINTARIĆ

VOJSKA POBJEDNIKA

U MORH-ovoj Galeriji "Zvonimir" otvorena je 27. svibnja 2016. izložba "Vojska pobjednika" povodom 25. obljetnice ustrojavanja Oružanih snaga Republike Hrvatske. Izložba je rezultat zajedničkog rada Vojnog muzeja MORH-a i Hrvatske udruge kolekcionara bajoneta "Trolist". Postav izložbe čine predmeti iz zbirki Vojnog muzeja MORH-a te predmeti članova HUKB-a "Trolist" koji su stavljeni na raspolaganje predmete iz

svojih bogatih privatnih zbirki na uvid javnosti. Većina članova Udruge "Trolist" bivši su pripadnici postrojbi Oružanih snaga RH koji svojom ljubavlju prema raznim područjima hrvatskog vojnog kolecionarstva djelatno promoviraju očuvanje jednog specifičnog oblika hrvatske kulturne tradicije. Tijekom proteklih 25 godina svog razvoja Oružane snage Republike Hrvatske prošle su težak, ali pobjedonosan ratni put od malih

i slabo naoružanih postrojbi dragovoljaca preko moćne pobjedničke sile koja je okončala velikosrpsku agresiju do današnjih profesionalnih vojnika u službi domovine. Izložba "Vojska pobjednika" ima za svrhu podsjetiti na prve dane ustrojavanja Oružanih snaga RH. Koncept izložbe na kronološki način prikazuje razvoj Hrvatske vojske, odnosno OSRH od svečanog postrojavanja Zbora narodne garde na stadionu NK Zagreb 28.

svibnja 1991. pa do prerastanja ZNG-a u Hrvatsku vojsku. Pozivamo sve zainteresirane da razgledaju izložbu "Vojska pobjednika" u Galeriji "Zvonimir". Bauerova 33 koja je otvorena za javnost do 24. lipnja 2016. svakog radnog dana od 10 do 18 sati te se na taj način zajednički podsjetimo na najvažnije dane suvremene hrvatske povijesti – dane zajedničkog ponosa i slave.

Mario Werhas

Foto: Stjepan BRIGUJEVIĆ

Foto: Vesna PINTARIĆ

VOJNI VREMENI OV

Pripremila Petra Kostanjšak

USTROJAVANJE ZAGREBAČKIH BRIGADA

Prvo postrojavanje Zbora narodne garde na stadionu NK Zagreb u Kranjčevićevoj ulici, 28. svibnja 1991., bio je snažan poticaj za ustrojavanje zagrebačkih ratnih zapovjedništava i postrojbi HV-a i MUP-a u idućem razdoblju. Gradska štab Teritorijalne obrane Zagreb počinje 11. lipnja iste godine s formiranjem četiri brigada ZNG-a – 99. Peščenica, 100. Centar, 101. Susedgrad i 102. Novi Zagreb. Prema postojećim podacima u Domovinskom ratu diljem Hrvatske sudjelovalo je oko 66 tisuća stanovnika s područja grada Zagreba.

PRIJE 25 GODINA

LIPNJA
1991.

PRIJE 19 GODINA

8. LIPNJA
1997.

VLAK MIRA U VUKOVARU

Vlak mira, simbol povratka, 8. je lipnja prije 19 godina ušao u Vukovar čime se Hrvatska simbolično vratila na svoje istočne granice. Izaslanstva svih hrvatskih županija simbolično okupljenih u 21 vagonu kompozicije mira i povratka te brojni politički, gospodarski, kulturni i vjerski uglednici tog su nedjeljnog lipanjskog jutra krenuli put voljenog grada. Nakon ulaska u vukovarsku željezničku postaju, sudionici Vlaka izišli su iz vagona s bijelim ružama, simbolom mira i znakom ruke prstašnja, predvođeni prvim hrvatskim predsjednikom dr. Franjom Tuđmanom, koji je zatim primio prijavak počasne postrojbe UNTAES-a. Ispred razrušene stare vukovarske željezničke postaje intonirana je hrvatska himna i izvješena zastava, čime je službeno označen povratak u Vukovar i sve prostore istočne Slavonije, Baranje i zapadnog Srijema.

PRVA VJEŽBA UZ UPORABU SUSTAVA MILES 2000

Na vojnom poligonu u Slunju od 11. do 18. lipnja 2004. održana je dvostrana taktička vježba uz uporabu sustava MILES 2000, prva vježba Hrvatske vojske u kojoj je rabljen taj sustav. Sustav je to koji omogućava simulaciju dvostrane vježbe prikupljanjem podataka o učincima izravne paljbe na pojedinca, na nezavisne ciljeve te na posade oružja i borbenih vozila. Oružane snage RH ovaj sustav koriste i danas.

PRIJE 12 GODINA

11. LIPNJA
2004.

PRIJE GODINU DANA

LIPANJ
2015.

OSRH ŽELJEZNICOM NA COMBINED RESOLVE IV

Međunarodna vojna vježba Combined Resolve IV održana je tijekom svibnja i lipnja na poligonu "Hohenfels" u SR Njemačkoj. U njoj je sudjelovala Mechanizirana satnija Gardijske motorizirane brigade Hrvatske kopnene vojske s višenamjenskim oklopnim vozilima Patria. Riječ je bila o dotad najmasovnijem sudjelovanju pripadnika Oružanih snaga RH na međunarodnoj vježbi. Prvi je put ukrcaj i prijevoz borbene tehnikе s naoružanjem, streljivom i materijalnom imovinom potrebnom za provedbu jednomjesečne vježbe proveden željeznicom.

6. LIPNJA 1944.

Bitka za Normandiju poznata i kao operacija Overlord započela je noćnim padobranskim i jedriličarskim desantom, zračnim napadima i pomorskim bombardiranjem nakon kojeg je ustlijedio amfibijski desant na dan 6. lipnja, tzv. Dan D.

16. LIPNJA 1963.

Vostok 6 u svemir odveo prvu ženu, astronautkinju Valentinu Tereškovu. Bio je to eksperimentalni let sovjetskog svemirskega programa pod vodstvom Sergeja Koroljeva. Nakon 3 dana i 48 kruženja oko Zemlje, Tereškova se izbacila iz broda i padobranom spustila na Zemlju.

10. LIPNJA 1999.

Vijeće sigurnosti UN-a odobrilo je mirovni plan za Kosovo. Rezoluciju 1244 podržalo je 14 članica Vijeća sigurnosti, dok je Kina ostala suzdržana. Na temelju Rezolucije počelo je razmještanje međunarodnih snaga sigurnosti na Kosovu.

 MULTIMEDIJA

Olympusov napad na GoPro

Kažu da je teže ostati na vrhu nego ga osvojiti, a upravo će se s takvim izazovom, po svemu sudeći, morati suočiti GoPro. Iako su njegove akcijske kamere godinama prvi izbor zbog performansi i kvalitete, sve je više proizvođača koji ga nastoje maknuti s trona. Pritom ne mislimo samo na jeftinije kopije samih GoProovih modela, koji su cijenom prihvatljiviji, ali se osjeti razlika u kvaliteti videosnimaka, nego i na etablirane proizvođače video i fotografске opreme koji smatraju da tržište akcijskih kamera ima dovoljno prostora za nove modele. Jedan stiže iz obitelji Olympus, koja je i inače poznato ime u svijetu kamera i fotoaparata. Model nazvan Olympus Tough TG-Tracker potencijalno je najozbiljniji GoProov izazivač. Za 379 dolara (početni model), nudi gotovo sve što i GoPro, uz određene dodatke i funkcije koje GoPro nema. Ima mogućnost snimanja videa

u 4K razlučivosti, širokokutni objektiv, LCD zaslon za pregledavanje snimki, ugrađeni bežičnu vezu, brzinomjer, senzor temperature, GPS i kompas, mjerač tlaka zraka i niz drugih tehnologija. Tough TG-Tracker akcijska kamera vodootporna je do 30 metara dubine, otporna na padove s visine do dva metra, prašinu, udarce... Jednom riječju, prava akcijska kamera, nešto drukčije ergonomije i dizajna od GoProovih, ali s iznimnim potencijalom. Ono čim će se Olympus, kad je ta kamera u pitanju, posebno pohvaliti, a po čemu je i inače poznat, ugrađeni je 5-osni stabilizator slike koji osigurava kvalitetne i stabilne videouratke čak i u ekstremnim uvjetima. Integracija s aplikacijom za pa-

metne telefone podrazumijeva se, jedino malo štekaju videomodovi jer u odnosu na GoPro, primjerice, nema 2,7K, što je manji problem, ali nema ni mogućnost snimanja bilo koje razlučivosti s 24 fps, što je zapravo idealan okvir za snimanje videomaterijala. To se, naravno, relativno lako i brzo ispravi novim firmwareom. Olympusov Tough TG-Tracker u svakom je slučaju kamera izvrsnih performansi i potencijalno golemog tržišnog potencijala.

Ponovno najbrža GeForce GTX grafička kartica

NVIDIA je predstavila NVIDIA GeForce GTX 1080 – najbrži gaming GPU baziran na novoj

Pascalovoj arhitekturi koja omogućuje do dva puta veće performanse u VR-u u odnosu na GeForce GTX TITAN X. Pascal nudi goleme skokove u performansama, memorijskom podsustavu i energetskoj efikasnosti u odnosu na prošlu (Maxwell) generaciju arhitekture. Donosi usto i iznimne grafičke funkcije i tehnologije koje redefiniraju PC kao vrhunsku platformu za igranje AAA igara i uživanje u VR-u.

“PC je najomiljenija platforma za gejming na svijetu, a nova je Pascalova GPU diže na nove visine,” izjavio je Jeff Fisher, viši potpredsjednik PC biznisa u kompaniji NVIDIA. Prvi Pascalov gejming GPU, GeForce GTX 1080, omogućuje veliku realnost slike u igrama i VR doživljaj uz unaprijeđene performanse i efikasnost. Riječ je o najjačem gejming GPU-u dosad i ujedno jednom od najboljih NVIDIA-inih dostignuća

Xbox One imat će svoju torrent aplikaciju

Zahvaljujući Windows 10 Anniversary Update, Microsoftova konzola Xbox One dobit će vlastitu torrent aplikaciju nazvanu Torrex Pro. Dostupna je putem Microsoft App Storea, ima mogućnost streaminga audio i video sadržaja, a bit će zanimljivo vidjeti kako će se s njom snaći igrači Xbox One konzole. Developeri su nedavno otkrili da pomažu razvoj aplikacije Universal Windows App koja će imati ugrađen media player, što znači da ćete moći preuzeti medijske sadržaje i gledati

ih unutar aplikacije bez njezina napuštanja, ali treba uzeti u obzir da, osim preuzimanja igara i odobrenih videodatoteka, pristup Xbox One hard disku nije nešto što Microsoft inače dopušta igračima. Nije sasvim jasno koja će biti korist od torrent aplikacije na Xboxu jer

će vjerojatno biti riječ o iskustvu različitom od onog na računalu, a postoje i problemi vezani uz vlasnička prava te piratstvo budu li se preuzimale takve datoteke. Više detalja bit će otkriveno 13. lipnja na Microsoftovoj konferenciji E3.

Na mobilne uređaje pohranjujemo iz dana u dan sve više sadržaja – aplikacija, fotografija, filmove, sadržaja s interneta. Iako se na mnogima prostor za pohranu može povećati memorijskim karticama, problem postoji kod onih koji nemaju utor za SD kartice i ograničeni su na količinu gigabajta koju je ugradio proizvođač. Često se događa da neki sadržaj, na primjer, fotografije s ljetova-

nja – pohranjujemo i na mobitelu i na tabletu i na računalu da bismo mogli uživati gledajući ga na svim uređajima. Sve to dovodi do poveće količine podataka, a često i do nedostatka prostora za pohranu. Rješenja je nekoliko, od klasičnog povezivanja USB-om i ručnog prebacivanja podataka pa do novog, vjerojatno jednog od najlegantnijih koje smo imali priliku vidjeti. SanDiskov

SanDiskova bežična memorija

Connect Wireless Stick rješava sve te probleme: riječ je o vanjskoj *flash* memoriji s kojom se možete bežično povezati. Funkcioniра iznimno jednostavno – s obzirom na to da uređaj ima USB priključak, želite li prenijeti sadržaj s računala, to ćete učiniti kao i sa svakom drugom USB memorijom. Nakon toga isključite ga iz računala, uključite bežični način rada te na svoje telefone i tablete preuzmite jednostavnu SanDiskovu mobilnu aplikaciju koja omogućuje bežični pristup sadržaju s uređaja – bile to fotografije, filmovi ili dokumenti. Ugrađena baterija puni se preko USB priključka, a omogućuje do četiri i pol sata neprekidnog

rada. Memoriji možete istodobno pristupati s do tri uređaja, što uključuje i bežični streaming videa ili glazbe.

S obzirom na tempo života i brzinu koju zahtijevamo u svemu, zanimljiva je i mogućnost automatskog prebacivanja slike s mobitela za što također služi SanDiskova aplikacija. Dovoljno je omogućiti automatsku sinkronizaciju i sav posao prebacivanja sadržaja s pametnog telefona ili tableta odvijat će se automatizirano, bez potrebe za intervencijom. SanDiskov Connect Wireless Stick dostupan je u kapacitetima od 16 do čak 200 gigabajta i po cijenama od 338 do 1330 kuna.

Nije slušni aparat nego prevoditelj

Ako ste se kad našli u situaciji da tijekom razgovora na stranom jeziku kažete nešto pogrešno ili se ne možete sjetiti određene riječi, onda znate koliko to može biti neugodno. Zахvaljujući novom uređaju, komunikacija na nekom od svjetskih jezika bit će lakša nego ikad prije. Riječ je o bežičnim slušalicama The Pilot kompanije Waverly Labs koje bi mogle donijeti pravu revoluciju jer u stvarnom vremenu automatski prevode govor

na jezik koji korisnik razumije. Korisnici će s pomoću aplikacije moći odabrati neki od četiri jezika: francuski, španjolski, talijanski i engleski, a uređaj će zatim govor automatski prevesti na odabrani jezik.

Slušalice su vrlo elegantnog dizajna i gotovo neprimjetne kad se stave u uši. U prodaji će se naći već u rujnu ove godine, po cijeni od 129 dolara, a više informacija može se naći na službenoj stranici www.waverlylabs.com.

WEB-INFO

www.centenarynews.com

Vrlo zanimljiva stranica posvećena stogodišnjici I. svjetskog rata jest Centenary News i vlasništvo je neprofitne udruge Centenary Digital Ltd sa sjedištem u Ujedinjenom Kraljevstvu. Cilj je na jednom mjestu objediniti sve relevantne podatke i informacije o I. svjetskom ratu i njegovom obilježavanje širom svijeta. Stranica uključuje vesti, videopriloge, detalje o događajima iz rata i njihovu obilježavanju, obrazovne materijale, a također služi i kao ishodište za linkove prema prigodnim člancima i blogovima. Zanimljivo je što po stranici možete surfati u više od 11 kategorija koje bi vas mogle zanimati, a i preko zemljovidova: kliknite na određenu zemlju i otvorit će vam se prilozi vezani uz obilježavanje stogodišnjice u njoj. Nažalost, priloga iz Hrvatske još nema i nadamo se da će se to promjeniti. Naime, posjetiteljima se daje mogućnost da vlasnicima i urednicima stranice, koji rade "neovisno, nestramački i međunarodno", svrate pozornost na neki događaj vezan uz obilježavanje Velikog rata. Dizajn stranice: jednostavan, pregledan, zapravo vrlo lijep.

D. VLAHOVIĆ

Časopis **HRVATSKI VOJNIK** s vama je od 1991.
Odsad i na društvenim mrežama.

Pratite naše
objave...

Gledajte naše
filmove...

Čitajte nas
i pronadjite
najveći izbor
fotografija iz
OSRH...

www.hrvatski-vojnik.hr

Sve što vas zanima pitajte nas...
hvojnik@marh.hr